

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Brevis Institvtio De Salvtari Poenitentia Peccatoris

Viexmont, Claude de

Coloniae Agr., 1725

VD18 1361598X

Sexta Pars De Peccatorvm Venia Non Desperanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50113)

INSTITVTIONIS
PARAENETICAE
AD
POENITENTIAM.

SEXTA ET VLTIMA PARS,

DE

PECCATORVM VENIA NON
DESPERANDA.

QVOD OMNES PECCATORES
SVMVS, ET DEI MISERICORDIA
INDIGEMVS.

CAPVT PRIMVM.

Peccati
agnitio, ini-
erum salutis.

Exto & vltimò dicis, quòd ma-
ior est iniquitas tua, quam vt
veniam merearis: ideoque de
damnatione tua securus, de
agenda pœnitentia non es so-
licitus. R. Tibi plurimùm
congratulo, frater charissime, & Deo, quas
possum, ago gratias, quòd non es sicut plerique
hominum, qui peccant assidue, tamen se ne-
sciunt peccare: qui semper prauè agunt, &
nunquam retractant quæ egerunt, qui omne
quod faciunt, cæca mente pertranseunt, & sta-
tum

tum suum priusquam puniti fuerint, non cognoscunt. Quid autem infelicius, quam infelicitatem suam non cognoscere, & inter ipsa vitæ discrimina nullum infirmitatis dolorem sentire, & ægritudinem suam ignorare? Ita & nobis nihil est periculosius, quam non cognoscere, dum peccamus. Iam in te est salutis initium, quòd agnoscis peccatum tuum: non paruus iam tibi est accessus ad æternam illam felicitatem, quòd tuam agnoscis infelicitatem: iam internæ munditiæ concordas, quòd internam tuam immunditiam non negas. Tantò enim ante oculos Dei quis fit pretiosior, quanto ante oculos suos fuerit despectior. Nisi te ipsum peccatorem arbitraberis, deterius peccator efficereris: deslendus esses, si teipsum non desleres: si de te tibi sufficere confideres, à Deo, qui sibi verè sufficit, deficeres. Misericors & miserator Dominus te miserando præueniens, ob mentis tuæ oculos peccata tua obicit, & quanta pœna tibi pro his in futuro immineat, prædicit: omni via omnibusque mediis, occasionem tibi præbens conuersionis. Ut saltem ad se conuertaris pœnæ timore, qui id non faceres sui amore: paulatimque timorem seruilem in amorem conuertas filialem. Si Dominus Deus peccata tua districtè ferire vellet, ea tibi deslenda non præsentaret. Ea etenim tibi præsentat, vt de iis doleas, & per veram pœnitentiam funditus deleas, vt dum ea punieris in præsentis sæculo, nullus eadem puniat in futuro. Hæc est illa Dei misericordia peccatores præueniens, vt à peccatis suis resurgant.

Deus peccata nostra nobis ostendit.

Misericordia præueniens peccatores.

Nemo sine
crimine vi-
uit,

Notandum.

1. Ioan. 1.

Omnes
peccatores

Iob. 15.

Iob. 4.

Psal. 142.

Psal. 18.

Psal. 31.

Nemo est tam circumspēctus, quin aliquan-
do in peccatum sit collapsus: ideóque Deus
nostram sciens imbecillitatem, huic necessitati
(cui imbecillitas carnis subiecta est) pœniten-
tiæ adhibuit medicinam. Peccare est huma-
num, in peccatis verò permanere est diaboli-
cum: quamdiu fragile istud corpus gerimus,
sine peccato esse non possumus: nemo potest
dicere, mundum est cor meum, purus sum à
peccato. Si autem dixerimus, quia peccatum
non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas
in nobis non est, quia in multis offendimus
omnes. In mundo esse non potest sine culpa,
qui in mundum venit cum culpa; qui in iniqui-
tatibus conceptus est, sine iniquitate viuere
non potest: in hac peccati carne, nemo sibi
potest libertatem à peccato vendicare. Nemo
viuit sine peccato, sed ne infans quidem, cu-
ius est vnus diei vita super terram: cæli non
sunt mundi in conspectu Dei, sed & in
Angelis suis reperit prauitatem, non iustifi-
cabitur in conspectu Dei omnis viuens. Mul-
ta in nobis peccata quotidie deprehendi-
mus, nec tamen scire possumus quoties pec-
camus. Etenim delicta quis intelligit, ideo
subditur: Ab occultis meis munda me, Domi-
ne. Quia igitur nemo est qui non habeat pec-
catum, solus ille est, verè beatus, cui pecca-
tum suum non imputauerit Dominus, & cui
remiserit impietatem peccati sui. Sufficiat no-
bis ad omnem iustitiam eum habere propi-
tium, cui soli peccauimus. Omne quod ipse
nobis non imputare decreuerit, sic est quasi
omni-

omnino non fuerit: quis enim eos accusabit, quos Deus absoluit? Ne quis autem quasi innocens sibi placeat, & sese extollendo plus pereat: necessariè & salubriter admonetur quòd peccat quotidie, dum pro peccatis suis quotidie iubetur orare, dicens: Dimitte nobis Matth. 6. debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Cùm quis verbum contra avaritiam audit, corde compunctus eandem avaritiam odit, Recidimus subinde. rerum omnium laudat contemptum, & non plus quàm arenam deputat aurum. Sed mox ut eius animus viderit, quod concupiscat, id iam obliuiscitur, quod laudabat. Sæpè de peccatis nostris conterimur & confitemur, tamen mox ad eadem peccata reuertimur: plerunque vitam nostram ipsi reprehendimus, & tamen libenter agimus, quod in nobis reprobamus. Ad iustitiam spiritus nos erigit, & ad peccandi consuetudinem caro restringit: delectationibus carnis mens renititur, sed protinus delectata captiuatur. Væ etiam laudabili vitæ hominum, si remota pietate iudicentur, quia sapius inde corruunt, vnde ante Dei oculos se placere suspicantur. Sæpe iustitia nostra ad examen diuinæ iustitiæ deducta, iniustitia est: Deus non agit nobiscum summo iure. Isaia 65. fordetque in conspectu districti Iudicis, quæ in oculis fulget operantis. Omnes iustitiæ nostræ sunt velut pannus mulieris menstruatæ. Si vita nostra districtè examinaretur, in tremendo illo examine nullus iustus inueniretur: Si Deus solummodò ostenderet seueritatem, & in iudicio suo non adhiberet pietatem: si iniquitates

lates obseruaret, & peccatoribus veniam denegaret: nemo æternæ felicitatis gloriam expectaret, nemo districti examinis rigorem ferre sufficeret. Nisi misericordia Dei super omnes extenderetur, nulli vnquam saluarentur. Nam sicut hos sua non potuerunt creare merita, ita nec eos saluare potest sola sua iustitia: quicumque saluatur, magis ex Dei misericordia quàm proprio valore suorum meritorum saluatur.

Superbis
expedit ca-
dere.

Simile.

Tibi forsitan sicuti & superbis expedit cadere, vt qui priùs extra teipsum in elationem efferebaris, cui ex peccato conditioni es ses obnoxius, etiam nolens & coactus recorderis: infirmatusque, quid esses, cognosceres, & propriæ præsumptionis factum deponeres. Et sicuti pro modico luto vestem non mundas, sed quoadusque plus luti contraxerit, expectas, ita & in grauiora peccata lapsus es, vt etiam leuiora dilueres. Maior enim culpa quò citius agnoscitur, eò celerius emendatur: minor verò dum quasi nulla creditur, eo peius, quò & securius in vsu retinetur, tandemque mens malis minùs grauibus assueta, ne grauiora quidem exhorrescit, atque ad quandam autoritatem nequitix per culpas nutrita peruenit, tantòque magis in grauioribus contemnit pertimescere, quantò magis in leuioribus didicit non timendo peccare.

Itaque, frater charissime, ne diffidas, ne desperes, ne animo concidas, in peccatum quidem corruisti, sed inde potes resurgere: Deum offendisti, sed eum per pœnitentiam potes placare.

care. Dederat tibi præcepta, ne peccares, & tamen peccanti dedit pœnitentiæ remedium, ne desperes: quantumcunque peccaueris, parceret tibi Dominus, si pœnitueris.

QVOD NVLLVM EST PECCATVM TAM GRAVE, QVIN PER VERAM POENITENTIAM SIT REMISSIBILE.

CAP. II.

AT dixeris, Sed ego Deum super omnem hominem offendi, & super numerum arenæ maris peccaui: multa peccata mea eius generis sunt, de quo Matthæi duodecimo dicitur: Si quis peccauerit in Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo neque in futuro. Maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear. R. mentiris, frater charissime, sicut & Cain: maior est Dei pietas, quàm tua impietas: maior est Dei misericordia, quàm tua miseria. Potes de peccatis tuis consequi veniam, quia Dei bonitas humanam vincit malitiam. Peccata omnia ab origine mundi commissa qualitate & numero sunt finita, Dei autem misericordia nec numerum habet, nec mensuram, ideo peccatorum omnium numerum superat & grauitatem: plus potest Deus parcere, quàm omnes homines possint peccare. Peccata omnia si ad Dei conferantur misericordiam, sunt quasi vna guttula ad totam maris aquam: & quasi tela araneæ, quæ nusquam comparet vento flante.

Magni

Genes. 4.

Misericordia Dei infinita, peccata autem finita.

Desperare
quid sit.

Magnitudinem morbi tui vides, & potentiam Medici non vides: ideóque peccatis tuis desperas veniam, iisque Dei comparas misericordiam. Nihil aliud est desperare, quàm Deum peccatis suis comparare. Si Deus peccatorum magnitudine victus non potest ignoscere, detrahis ei omnipotentiam: si non vult quod potest, eum facis mendacem, qui id præstare nolit, quod toties per ora Prophetarum promisit. Ego sum, (inquiens) qui deleo iniquitates tuas, & memor non ero, tu autem memor esto.

Esaie 43.

Desperatio
maximum
peccatum.

Plus de te despero quia desperas, & te plus de desperatione, quàm de aliis peccatis tuis damnas: ipse te in æternum perimis, qui apud patrem misericordiæ ad pœnitentiæ remedia non recurris. Animæ mors est peccatum aliquod perpetrare, eius verò desperare veniam est in infernum descendere. Hinc Iudas magis Deum offendit, in eo quòd per desperationem seipsum suspendit, quàm in eo, quòd per malitiam eum tradidit. Desperatio reddit hominem maledictum, & protectione Dei indignum.

Iudæ de-
speratio.

Peccatum
nullum est
irremissi-
bile.

Ezech. 33.

Sed ne forte hinc colligas desperationi tuæ, aliisque peccatis tuis non esse paratam Dei misericordiam, sed iis quædam duntaxat, qui leuia peccata admiserint; audi Dominum clara voce pollicentem, Quacunque hora ingemuerit peccator, omnium iniquitatum eius non recordabor. Nullum criminum genus excipit, nec multitudinem aut magnitudinem peccatorum perpendit, qui omnia omnium peccata

cata

cata redemit, eorumque remittendorum potestatem Sacerdotibus suis sine vlla exceptione concessit. Tantum ingemisce & conterere, & parata tibi est omnium superiorum peccatorum obliuio: si multa & magna sunt peccata tua, multa & magna est Domini misericordia. Miserebitur tui Dominus secundum magnam misericordiam suam, & secundum multitudinem miserationem suarum delebit multitudinem iniquitatum tuarum.

Quod autem obiicis mihi illud Matthæi duodecimo, Si quis peccauerit in Spiritum sanctum, & cætera. R. Peccatum in Spiritum sanctum (id est, quod fit ex certa malitia contra bonitatem & misericordiam Dei, quæ peculiariter attribuitur sancto Spiritui) ideo dicitur irremissibile, quia directè obuiat Dei bonitati & misericordiæ: quæ & remissionis peccatorum est principium, sicque id excluditur, per quod remitti debet peccatum: sicut & morbus dicitur incurabilis, qui directè tollit remedia curationis. Peccatum illud irremissibile dicitur, non quin pœnitenti remittatur, sed quia, qui sic peccauerit, de misericordia Dei aut desperat aut præsumit, sicque peccatis alia peccata addit: ideoque in malis suis obstinatus, sicut vix & rarò peruenit ad pœnitentiam, ita & peccati sui vix & rarò consequitur remissionem. Sed de nullo peccatore desperandum est, quamdiu Dei patientia eum adhuc ad pœnitentiam expectat, nec eum adhuc ex hac vita eliminat. Paganus aut Iudæus est hodie, nõnne cras fieri potest Christianus? hæ-

Peccatum in Spiritum sanctum.

Notandum,

Peccatum irremissibile.

Peccatum irremissibile quid sit?

De nullo, quamdiu viuit, est desperandum.

retio

reticus est, quid si cras sequetur catholicam
 veritatem? schismaticus est, cur non cras am-
 plecti poterit catholicam pacem? Nemo igitur
 est desperandus, quamdiu in hac vita est con-
 stitutus, quia nonnunquam pœnitentia, quæ
 diffidentiâ ætatis differtur, consilio maturiore
 perficitur. Donec in hac vita sumus, nullum
 est peccatum, nulla est iniquitas, quæ non pœ-
 nitentiæ medicamento sanetur, si conuersio pura
 & sincera habeatur. Quod peccatum grauius esse
 potest homini ægrotanti, quàm interfectio sui
 Medici? quòd si ei dimittitur, quid non dimitti-
 tur? Christus in cruce pendens pro crucifixoribus
 suis Patrem rogauit dicens: Pater, ignosce illis,
 quia nesciunt, quid faciant. Si salutis spes il-
 lis reddita est, à quibus Christus occisus est:
 quis iam de sua salute desperet? Dominus
 etiam Iudam, qui eum tradiderat, ad pœniten-
 tiam & implorandam misericordiam inuitabat,
 dum suæ proditionis eum præmoneret, & pe-
 des ei sicuti & aliis ablueret, dum eum voca-
 ret amicum, & oblatum ab eo exciperet oscu-
 lum. Si Christus crucifixoribus suis non so-
 lum pepercit, sed etiam pro iis patrem rogauit:
 si Iudam inuitauit ad pœnitentiam, quantò ma-
 gis pœnitenti tibi dabit veniam? Tu suæ ma-
 iestatis es adorator, non sui corporis interfe-
 ctor: suæ mortis venerator, non suæ passionis
 derisor: suæ misericordiæ contemplator, non
 suæ infirmitatis contemptor, & apud eum tibi
 desperas veniam, & peccatorum tuorum re-
 missionem?

Crucifixori-
 bus parci-
 tur.
 Luc. 23.

Iudas ad
 pœniten-
 tiam inuita-
 tur.
 Ioan. 13.

Itaque, frater charissime, à spei firmitate nulla te peccatorum tuorum qualitas, nulla te frangat quantitas: etiam si commisisses omnia peccata, quæ ab origine mundi sunt commissa: ne sic quidem eorum deberes desperare veniam, quia Dei bonitas humanam vincit malitiam. Si tantum peccare potes, quantum Deus bonus est, per me tibi licet, vt desperes. Quodd cum fieri non possit: qui de te malo desperas, de Deo te meliore confidas. Peccasti, peccati pœniteat te: millies peccasti, millies pœniteat te. Pœnitentiam age, & appropinquabit tibi regnum cælorum. Deus ad pœnitentiam non hortaretur, nisi pœnitentibus veniam polliceretur. Inter completam pœnitentiam & regnum cælorum, nihil est intermedium: age pœnitentiam de peccatis tuis, & in momento patebit tibi ianua cælestis. Peccata tua separant inter te & Deum: quæ obstacula si per pœnitentiam tollas de medio, iam adhærebis Deo, vnusque spiritus eris cum eo. Dignos fac fructus pœnitentiæ, & contraria contrariis redime: & qui antea agebas contraria Deo, nunc contraria agas diabolo.

Desperandum de nullis peccatis. Pœnitentiæ vis.

O

EXEM-

EXEMPLA EORVM, QVI GRA-
VISSIME PECCAVERVNT, ET
PER POENITENTIAM SALVI
FACTI SVNT.

CAP. III.

AT obiicies mihi illud Matthæi septimo,
Angusta porta & arcta via est, quæ du-
cit ad vitam, & pauci, qui inueniunt
eam. Et primæ Petri quarto, Si iustus quidem
vix saluabitur, impius & peccator vbi pare-
bunt? R. Verum quidem est, frater charissime,
quòd pauci viam vitæ inueniunt: sed vnde
hoc? certè quia pauci eam quærunt. Omnis
autem, qui quærit, inuenit; omnis, qui petit,
accipit, & omni pulsanti aperitur. Quis ergo
eam non inuenit? quis non accipit? aut cui
non aperitur? certè ei tantùm, qui non quærit,
qui non petit, aut qui pulsare negligit. Quod
autem vix iustus saluabitur, hinc est, quod ex
sua iustitia nemo salute dignus inuenietur; non
enim ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos,
sed secundùm gratuitam suam misericordiam
Deus nos faciet saluos. Diuini est muneris,
non nostri per se operis, quòd saluamur: ni-
hil enim est tantillum boni operis, quod etiam
Deus operatur in nobis, si ad æternam illam
beatitudinem conferatur. Cæli iustorum tan-
tùm sunt per diuinæ iustitiæ rigorem: sed vt
mnes salui fiant, peccatorum etiam facti sunt per
diuinæ gratiæ largitatem. Christus nobis omni-
bus paradisum meruit, & sua morte paternam
hæreditatem nobis restituit. Omnes vocat ad
cæle-

Via vitæ.
Cur pauci
viam vitæ
inueniant.

Vix iustus
saluabitur.

caeleste illud conuiuium, discumbentibus vult Lucæ 14.
impleri suam domum: etiam debiles, cæcos &
claudos compellit ingredi, vt à cælestibus illis
& perennibus gaudiis nemo significetur ex-
cludi. Numerus Sanctorum, semper de nu-
mero auctus est peccatorum.

Sed quoniam plus mouent exempla quàm Ab exem-
plis demon-
stratio.
verba: superest, vt qui verbis meis non accen-
deris, saltem exemplis aliorum exciteris, vt cum
videris multos per spatiosam viam (quæ eos
duceret ad perditionem) aliquando ingressos
esse, & postea arctam viam (quæ ducit ad vi-
tam) inuenisse, eam itidem non desperes in-
uenire: & cum multos iniustos per Dei gra-
tiam iustificatos & saluatos videris, tu itidem
non abiicias spem salutis.

Aaron post conflati vituli pœnitentiam à Aaron.
Exod. 28.
Maria.
Numeri 129.
Deo in summum delectus est Sacerdotem. Ma-
ria soror eius postquam lepra percussa est, quia
in Moysen murmurauit, accepta pœnitentia
sanata est, & pristinam prophetizandi gra-
tiam recepit. David sag-
cinus. David Rex & Propheta erat,
eum secundum cor suum Dominus inuene-
rat, & ex eius semine Christum nascitu-
rum promiserat: at in quàm fœdum cri-
men, & quàm multiplex, vir tantus pro-
lapsus est? Audiuit à Propheta Nathau pro-
lixas Domini minas grauemque vltionem,
& totam illam Dei iram duobus verbis vertit
in misericordiam. Nota. Peccaui (inquit) Domino.
Ac mox non solum à Propheta audire meruit,
Transtulit abs te Dominus peccatum, sed etiam
O 2 quem

Achab.
3. Reg. 21.

quem peccando amiserat, prophetiæ recepit spiritum: posteris suis eius profuerunt merita, & propter David seruum suum Deus multa ab Israël auertit mala. Durus erat Achab, sæpè obiurgantem Dominum contempserat, scelera sceleribus accumulârat, & occiso Naboth, vineam illius occupârat: tandem atrocibus Dei minis perterritus, & scelerum suorum conscius pœnituit, cilicio & ieiunio facinus suum defleuit, sicque Dei erga se misericordiam prouocauit. Et factus est sermo Domini ad Heliam, dicens: Nõne vidisti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus eius. Manasses scelerum impietate omnem memoriam superauit, diuinæ legis obseruantiam & cultum euertit: & tamen post cruenta flagitia in regnum suum est reductus, & inter Dei amicos numeratus.

Manasses.
2. Paral. 33.

Nabuchodonosor
hominum superbissimus
septem annis in
pecoris herbas comedit.
Dan. 4.

Nabuchodonosor hominum superbissimus, nullumque agnoscens Dominum, honorem sibi arrogabat diuinum. Deus autem volens eum saluum fieri, dementatum & septem annis inter feras herbarum radicibus pastum, ad sui eum reduxit cognitionem, eumque peracta pœnitentia in pristinam restituit regni dignitatem: restitutus Deum laudauit: & glorificauit, eius expertus misericordiam.

Filius prodigus.
Luca 15.

Et vt veteris testamenti innumera exempla prætermittamus: Filius prodigus, qui cum meretricibus consumpserat vniuersam suam substantiam, ad patrem suum reuersus per pœnitentiam: non modò paternum osculum, sed etiam

etiam vituli saginati promeruit epulum, re-
 cepitque prioris gloriæ statum. Zachæus Zachæus.
Lucæ 19.
 publicanis & raptoribus publicanus ipse &
 raptor præfuit, & tamen si quid alicui ab-
 stulit, quadruplum reddidit, & ad ipsius
 hospitium Dei filius diuertit. Matthæus ex Matthæus.
 publicano Apostolus & Euangelista est ef-
 fectus. Maria Magdalena illicitum in se a- Magdalena
 morem carnis, igne diuini excoxit amoris:
 tantumque gratiæ locum apud Dominum in- Math. 28.
 uenit, vt ipsis quoque apostolis nuntia resurre-
 ctionis extiterit. Columna ecclesiæ, funda- Petrus
 mentum fidei, primus Apostolorum Petrus la-
 psus erat in fide: sed egressus foras, fleuit a-
 marè, & trinæ negationis veniam consecutus,
 Pastor Ecclesiæ est confirmatus: & qui timi-
 dus negauerat Christum, postea factus est Prin-
 ceps Christianorum: fideliorque factus est, Math. 16.
 postquam fidem se perdidisse defleuit, atque
 ideo maiorem gratiam reperit, quàm amisit.
 Sed cur omnipotens Deus eum (quem vni- Cur Deus
permisit
Ancillæ vo-
cem Petrum
timere.
 uersæ Ecclesiæ suæ præficere disposuerat) an-
 cillæ vocem pertimescere, & se ipsum negare
 permittebat? id nimirum magnæ actum est
 pietatis dispensatione, vt is qui futurus erat
 pastor Ecclesiæ in sua culpa disceret, qualiter
 aliorum misereri deberet: prius eum sibi o-
 stendit, & postea eum cæteris præposuit. Paulus.
 Paulus ex persecutore fidelium, Doctor & Apo-
 stolus factus est gentium. Sed multò maxi- Dysmas la-
tro.
 mam veniæ præstat fiduciam latro ille, qui vel
 suo ipsius iudicio reus erat mortis supplicio:
 cuius culpa certa erat, ideóque damnationem

Lucæ 23.

temporalem & æternam meruerat: qui iam temporali morti erat suspensus, & æternæ morti propinquissimus, & tamen in ipso crucis patibulo Christum agnoscens solum dixit: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. Et mox audire meruit ore dominico: Hodie mecum eris in Paradiso. Latroni regnum, crucifixo cælum, & damnato Paradisum, eadem die promisit possidendum: vberior fuit gratia Dei promittentis, quàm precatio latronis supplicantis: plus ille promisit, quàm hic petiuit: conuersus pænituuit, & à Deo remissionem obtinuit. Ille, qui talis ad crucem venit ex culpa, ecce, qualis à cruce recedit ex gratia? de latibulis suis ascendit in patibulum, & de patibulo in paradisum: de ipsa pœna criminis peruenit ad præmia virtutis.

Infinite exempla diuina misericordie exstant passim in sacra Scriptura.

Electi cur à Domino permittantur peccare.

Sed cur tot exempla, cur tot diuinæ misericordie produco testimonia? nulla est sacrae Scripturae pagina, in qua non reluceat Domini misericordia, cuius etiam plena est tota terra. Qui multos ab iniquitatibus suis sanatos audis, quid aliud quàm supernæ misericordie pignus accipis? Idcirco omnipotens Dominus electos suos in quibusdam lapsibus permisit corruere, vt sicut illi resurrexerunt, ita & qui in similibus corruerunt, sperent pariter resurgere, & quos secuti sunt peccantes, sequantur etiam pœnitentes. Quid in omnibus his debes aspicere, nisi immensam Conditoris nostri misericordiam, qui tibi ad pœnitentiæ & conuersionis exemplum eos obiicit, quos post lapsum per pœnitentiam viuere fecit?

Quod

Quòd me non audis, & peccatorem saluari posse adhuc non credis, magis audi Deum, quàm me ipsum: magis ei crede quàm mihi: veritas est, falli nequit, & fallere non potest. Nolo (inquit) mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur & viuat. Deus non vult mortem peccatoris, qui mori voluit pro eius peccatis: vult, vt mors sua sit fructuosa, & per eam redemptio copiosa. Imò & ipsum nomen IESV, id est, Saluatoris, quid aliud pollicetur peccatori, quàm salutem & misericordiam? venit in mundum peccatores saluos facere & ab ea, qua tenebantur damnatione, liberare. Non est opus sanis Medicus, sed malè habentibus: & ideò non venit vocare iustos, sed peccatores: missus est ad oues, quæ perierant, domus Israël. Non est voluntas Pastoris, vt vna pereat de ouibus sui gregis. Qui habens centum oues, si ex illis perdiderit vnã, dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam, quæ perierat, donec inueniat eam. Sic non est voluntas Patris nostri & Creatoris, vt vnus pereat de filiis suis & creaturis: quòd si perit, suã, non Dei voluntate perit; Dei etenim misericordia in communi posita est, datúrque omni petenti, & sese offert omni quærenti; nemo illius est expers, nisi qui eam à Deo postulare neglexerit. Perlege totam Christi vitam, & nullum inuenies, qui clamauerit, Iesu, fili Dauid, miserere mei, quin mox consecutus sit misericordiam. Sanauit ægrotos, pauit famelicos, subleuauit periclitantes, restituit mancos & debiles, mundauit leprosos, illuminauit

Ezech. 18.

Nomen Iesu.

Non est opus sanis Medicus. Matth. 9. Matth. 15.

Lucæ 15.

Nemo vnquam expers fuit diuinæ misericordie, qui eam petiit.

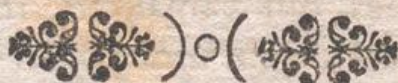
Nota.

cæcos, mortuos suscitauit, & pœnitentes absoluit.

Exempla
pœnitentiæ.

Itaque, frater charissime, caue post hac mihi dicas: superbus sum, auarus, luxuriosus, & omni peccato obnoxius, ideóque saluari non possum. Nolo mihi hanc tuam ignauiam prætendas, nolo mihi vllas excusationes afferas: habes exempla omnium, potes ad quem volueris confugere portum. Si in fide lapsus es, aspice Petrum: si contra proximum in malitia crudelitatis exarsisti, perpende latronem: si aliena diripuisti, intuere Zachæum: si carnis munditiam perdidisti, considera Magdalenam, & sic de aliis. Qui in eadem sicut & tu peccata corruerunt, sed sicut & tu eorum veniam non desperârunt: vnde cum fiducia adeuntes diuinæ misericordiæ thronum, plus gratiæ & misericordiæ inuenerunt, magisque pium & misericordem senserunt, quàm credebant. Tu itidem eorum exemplo ne desperes, ne animo concidas, sed per pœnitentiam ad Deum te conuertas, si eum peccatorum tuorum veniam orabis, eam sicut & illi exorabis. Eam solum pete, & accipies, quære eam, & inuenies: non nouit Dominus differre, quem contrito corde sibi senserit supplicare.

QVOD

QVOD CONVERSO DOMI-
NVS NON NEGAT VENIAM, QVI
ETIAM AVERSVM INVITAT AD
CONVERSIONEM.

CAP. IV.

AT dixeris, Considero quanta inter Deum
& me est differentia, & quòd ab eius
oculis propter mea excludor demerita.

Et idcirco desperans impetrare, existimansque
me indignum ad eum venire, non audeo ocu-
los ad eum eleuare. R. Deus, frater charissi-

me, cuius natura bonitas, cui familiaris suavi-
tas: totus clemens est & pius, magisque ad
misericordiam quam ad vindictam pronus: di-

ues est in misericordia, & munificus in gratia.
Ei proprium est misereri semper & parcere,
ideoque contrito corde misericordiam petenti,

non potest denegare: nullum pœnitentem de-
spicit, nisi qui petere dubitauit: Nullus in eo
sperauit & confusus est, nullus in tempore op-

portuno veniam petiuit, & repulsam passus est.
Si Deus peccatores non audiret, frustra publi-
canus dixisset, Deus, propitius esto mihi pec-

catori, nec ex ista oratione meruisset iustificari
Ne punire peccatores debeat, rogari vult ipse,
qui iudicat: vult veniam precibus à se exigi,

qui quantum meremur, non vult irasci: vult
placari precibus, qui scit, quòd portari non po-
test iratus. Ipse sibi testis est, quia inuocanti-

bus misereri desiderat, qui ad se inuocandum
nos prouocat. Inuoca me (inquit) in die tri-
bulationis tuæ, & eripiam te & magnificabis

me.

Deus totus
misericors.

Deus multo
plus ad mi-
sericordiam,
quam ad
vindictam
pronus.

Peccatores
Deus exau-
dit.

Lucæ 18.

Rogari
vult Domi-
nus.

Psal. 49.

Matth. 7.
Simile.

Homo ad
Dei ima-
ginem crea-
tus.

Christus mi-
tis homini-
bus.

Deus plus
desiderat
veniam dare
quàm nos
accipere.

me. Et alibi. Petite, & dabitur vobis; quærite & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis. Si patres carnales, etiam mali cum sint,auerunt bona dare filiis suis; quanto magis pater noster cœlestis, qui bonus est, bona dabit petentibus se filiis? Si ad Deum accedere propter peccata tua diffidas, propter patris erga filium bonitatem confidas. Confide apud eum, cuius te insignem cernis imagine, & illustrem similitudine: quid veteris de maiestate, cui fiducia datur origine? Otiosa non est apud Deum animæ generosa cognatio, & cognationis testis similitudo: similis similem libenter in societatem admittit, & de ratione naturæ similis similem sibi quærit.

Mediator Dei & hominum Iesus Christus, homo pro hominibus factus, mitem se præbet hominibus. Ne qua tibi desperandi causa superesset, utque tibi homini apud Deum fiduciam præberet: Deus homo factus est, & aduocatus tuus factus est iudex tuus. Non denegabit se petenti, qui ultro sese obtulit non petenti: & quærens eum, inueniet, qui non quærenti dedit, ut inueniret: & pulsanti aperiet, qui stat ad ostium & pulsat incessanter. Eum exhilarat peccatorum conuersio, & veniam desperas tibi conuerso? Plus desiderat veniam dare, quam tu accipere; plus peccata tua remittere, quam tu ea dimittere, & de iis pœnitentiam agere. Te magis vult sua pietate saluare, quam tu tuo peccato perire. Tu mori voluisti peccando, ipse verò mortem tuam non vult, te ad pœnitentiam expectando.

Stat

Stat cum magna charitate ad tuæ mentis ostium, clamans: Fili, præbe mihi cor tuum, Ipse de se profitetur, Si quis mihi aperuerit, intrabo ad eum. Prouerb. 23.
Apocal. 3.

Si pauper aliquis multum offendisset Regem, & Rex prior vocaret eum ad pacem: maximum esset regis benignitatis argumentum, & cum maiori fiducia pauper veniret ad eum. Simile.
Rex pauperem prior
vocans ad
pacem,
Deus auersos reuocat.

Et tu ad Deum conuerti pertimescis, qui etiam rogat, ut ad se conuertaris? & qui non solum à conuersis non auertitur, sed etiam ad auersos conuertitur, & ad conuersionem cohortatur? Et quare moriemini, (inquit) domus Israël? reuertimini & venite. Et alibi: Si dimiserit vix uxorem suam, & illa recedens duxerit virum alium, nunquid reuertetur ad eum ultra? nunquid non polluta & contaminata erit mulier illa? Tu autem fornicata es cum amatoribus tuis multis, tamen reuertere ad me, dicit Dominus. Ezech. 18.
Hierem, 3.

Mulieris repudiatæ, & fornicantis similitudinem adducit, ostendens, quod post fornicationem & turpitudinem suam recipi non possit: sed ipsum exemplum quod protulit, vicit: dicens recipi non posse fornicantem mulierem, & tamen se recipere velle fornicantem animam. Ecce, peccatricem animam reuocat, etiam quam inquinatam denuntiat: ad eam recipiendam supernæ pietatis sinus aperitur, nec maculosa eius vita contemnitur. Mulier fornicaria.
Anima fornicans recipitur à Deo.

Quæ lingua diuinæ pietatis viscera narrare sufficit? quæ mens tantæ misericordiæ diuitias non obstupescat? Despicitur, & expectat: contemni se videt, & reuocare non cessat. Deus despicius adhuc reuocat,

sat.

Misericordiae diuinæ est, quod homo peccans statim non damnatur, & pereat.

fat. Vltionis sententiam diu suspendit à contemnite, vt quandoque exhibeat gratiam remissionis in pœnitente. Dominus venire differt; iam venisset, si vellet: & tamen ad veniendum tardat, ne inueniat, quod in te puniat. Si voluisset tuam damnationem, dum peccasti, in infernum detrussisset tuam animam: misericordiae Dei est, quod consumptus non es. Quod enim Deum non metuis, & tamen viuas: quod peccare non desinis, & tamen proficias: quid aliud est, nisi quod misericors Dominus quem expectando vult corrigere, aspiciendo non vult corripere? propterea expectat Dominus, vt misereatur tui. Cuius vt & bonitas tuam vincat malitiam, & patientia cordis tui emolliat obstinationem: instar bonæ matris te ad se allicit blandiendo, quem reuocare non potest comminando: dum sua abs te beneficia non subtrahit, solem suum super te, sicut & super alios, oriri facit, & tibi sicut & aliis necessaria suggerit. O veneranda Dei pietas! peccamus, & parcat: delinquimus, & ignoscit: eum in multis offendimus, nec tamen sua à nobis beneficia subtrahit. Vnde qualis erga iustos sit, demonstrat, cum se erga peccatores talem exhibeat.

Matth. 23.

Notandum pro diffidente.

In Euangelio etiam lachrymis prosequitur Hierosolymam, quæ pertinacia peccandi sibi accersebat damnationem. Quoties (inquit) volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Plorat clementissimus Dominus, quod perditissimos sibi saluare non liceat, &

tu diffidis, quòd tibi conuerso misericordiam exhibeat? Duo in eo sunt ingenitæ mansuetudinis argumenta, scilicet in expectando longanimitas, & in condonando facilitas: quia & patienter expectat delinquentes, clementer recipit pœnitentes: peccata hominum & per patientiam tolerat, & per eorum pœnitentiam relaxat: vt vel serò redeant, & hoc ipsum, quòd expectati sunt, erubescant. Quodocunque conuertuntur, mala obliuiscitur præterita, & bona promittit futura. O maxima Dei patientia, qua parcit contemptus, parcit etiam negatus. Te peccare vidit, & pertulit: priùs peccare prohibuerat, & tamen post peccatum ad veniam te expectat.

Misericordia Dei duplex.

Si famulus tuus loquenti tibi superbiret, faciem in terga mitteret: contemptus superbiam eius ferires, & vulnera districtæ animaduersionis infligeres. Sed tu à Deo auersus es, & ad te conuertitur: eum fugis, & te post tergum sequitur: videt, quòd despicitur per suam pœnitentiam, & tamen te adhuc expectat ad pœnitentiam. Cum omni exhortatione, beneficiorum collatione, interna inspiratione: in proprio bono & propria vtilitate Dei voluntatem non vis facere: & quo modo is exaudiet te in die necessitatis pro te supplicantem, cum tu pro teipso eum non audias te rogantem. Quoties enim dixit tibi Dominus, Conuertere ad me, & ad eum non es conuersus? Si tui misereri nollet, eum rogares, vt vellet: nuncautem tui vult misereri, & non vis: te ad pœnitentiam inuitat, & id negligis? Si non for-

Similitudo. Famulus dominum suum contemnens.

Ad contemptum Dei adhortationem oratio.

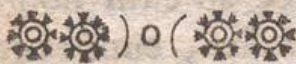
Deus con-
temptus, fe-
rit grauius,

Nota,

formidas iustitiam Dei vindicantis, saltem eius erubescere bonitatem te ad se vocantis: & pœnam peccatis tuis debitam qui experiri poteras percussus, saltem erubescere expectatus. Ne quem nunc tranquillum despicias, iratum postea videre non possis: tantò enim grauiori malitia contemnitur, quantò etiam contemptus reuocare non dedignatur. Dum collata vitæ remedia ad culpæ augmentum trahi conspicit: ipsam quam contulit benignitatem, in iudicii conuertit distractionem, vt inde amplius feriat, vnde modò amplius expectat.

Orationis
importuni-
tas.
Importuni-
tas hæc est
commenda-
bilis, ac Deo
accepta.

Itaque, frater charissime, dum misericors Dominus te sustinet, dum ad vltionem manum erigere differt: eum postula indulgentiam, qui eius contempsisti legem: liceat veniam petere, cui culpam non licuit contrahere, Pete veniam precibus, quære eam vigiliis & laboribus: fac, quod potes, vt amplius possis, & perseuerando accipies, quod petis. Ea misericordi Domino importunitas placet, quæ hominibus odiosa esse solet. Peccatorum venia, precum exoretur instantia, vt Dominum, quem peccata tibi fecerunt iracundum, reddant obsequia digna placatum: & qui à te fuerat peccatis offensus, per pœnitentiam tibi misericors reddatur & pius.

QVOD MVTATO PECCATORE
 DEVS MVTAT SENTENTIAM,
 QVIA EIVS VITAM MAVVLT
 QVAM MORTEM.

CAP. V.

AT dixeris, non est Deus quasi homo, vt Num. 23.
 mentiatur, nec quasi filius hominis, vt
 mutetur: ipse dixit Ezechielis decimo
 octauo, Anima quæ peccauerit, ipsa morietur.
 Hæc Dei sententia immutabilis est, quia Deus
 mutari non potest. R. Verum quidem est, fra-
 ter charissime, quòd anima quæ peccauerit, Pœnitentia
 viuificat.
 ipsa morietur; quia per peccatum æternam
 damnationem meretur: sed huic animæ mor-
 tuæ pœnitentia medetur: pœnitentia reddit,
 quod peccatum detraxit: per hanc reparatur
 vita gratiæ, in qua anima decedens euolat ad
 vitam gloriæ: nec ei plus nocent peccata præ-
 terita, quàm homini sano sanati morbi & vul-
 nera. Quamuis hæc anima peccauerit, tamen
 non morietur, quia pœnitendo peccatum suum
 deleuit, per quod æternæ morti obligabatur.
 Cessante causa cessat & effectus, nouit Deus
 mutare sententiam, si tu noueris mutare tuam
 vitam. Si mihi non credis, Domino crede:
 Impietas impii (inquit) non nocebit ei, in qua- Ezech. 33.
 cunque die conuersus fuerit ab impietate sua.
 Item alio loco, Si pœnitentiam egerit gens il- Hierem. 18.
 la à malo suo, quod locutus sum aduersus eam,
 agam & ego pœnitentiam super malo, quod
 cogitaueram, vt facerem ei. Deus qui im- Pœnitentia
 Dei,
 mutabilis & impassibilis est, nulla mutatione
 aut

aut passione affici potest: tamen mutari & pœnitore dicitur non secundum rei veritatem, sed secundum hominis modum & similitudinem. Sicut enim homo mutari & pœnitere dicitur, dum consilium mutat, & malum facere non vult, quod proposuerat: ita & Deus mutari & pœnitere dicitur, dum malum non infert, quod minabatur. In quo consilium non mutat; ea enim, quæ ab æterno præordinauit, immutabiliter eueniunt, sed rem ex se mutabilem prout voluerit, mutat, secundum quod hominum merita aut demerita requirunt: quod non arguit mutationem in Deo, sed tantum in libero hominis arbitrio.

Ezechias.
4. Reg. 20.

Isaiæ propheta sermo ad Ezechiam.

Niniuitarum pœnitentia.
Ione 3.

Aegrotauit Ezechias vsque ad mortem, & venit ad eum Esaias, & dixit ei, Hæc dicit Dominus Deus, dispone domui tuæ, quia morieris tu, & non viues: conuertensque Ezechias faciem suam ad parietem, orauit Dominum, & fleuit fletu magno. Et antequam egredere-
tur Isaias mediam partem atrii, factum est verbum Domini ad eum dicens, Reuerte, & dic Ezechia: hæc dicit Dominus Deus David patris tui, Audiui orationem tuam, & vidi lachrymam tuam: & ecce, sanauit te, die tertio ascendes templum Domini, & addam diebus tuis quindecim annos. Niniuitæ audiebant Ionam prophetam ex diffinito comminantem, Adhuc quadraginta dies, & Niniue subuertetur. Sed ne sic quidem viri Niniuitæ animis conciderunt: quinimo quamuis non satis considerent posse exorari Dominum, tamen ad pœnitentiam quasi ad salutis portum confugerunt.

runt. Credideruntque in Domino & indixerunt ieiunium, & vestiti sunt saccis à maiore usque ad minorem dicentes: Quis scit, si conuertatur & ignoscat Deus, & reuertatur à furore iræ suæ, & non peribimus? Et vidit Deus opera eorum, quia conuersi sunt de via sua mala, & misertus est super malitiam, quam locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit. Ezechias de morte sua iam latam sententiam reuocari lachrymis impetrauit. Niniuitarum pœnitentia iam promulgatam de suæ ciuitatis exterminio sententiam reuocari promeruit: tamen nec Prophetæ fallaces exstiterunt, qui quo tempore ii pro peccatis suis mori merebantur, prædixerunt: sed diuinæ misericordiæ largitas eos illo tempore ad mortem distulit, quod ante sæcula præordinauit.

Quod si imperiti illi & barbari non desperarunt, & iam lata contra se mortis sententia animis non conciderunt, quid desperas miser? quid animo concidis? Deum spoliās misericordia, sine qua Reges non sunt Reges, sed tyranni. Sententia illa, Anima, quæ peccauerit, ipsa morietur, de anima, quæ de peccato suo non egerit pœnitentiam, intelligitur, sicut & dicitur in humanis iudiciis, quòd si quis hæc vel illa fecerit, mulctabitur pœna mortis; tamen semper intelligitur: nisi reus regia benignitate absoluator. Non sic est de diuina iustitia, sicut de humana. In hac quòd magis crimen suum reus confitetur, eò plus pœnæ ipsi irrogatur: in illa verò quantò magis peccator se accusauerit, tantò maiorem erga se Dei

Anima, quæ
peccauerit,
&c.

Quomodo
hoc sit intel-
ligendum.

Iustitiæ di-
uinæ ad hu-
manam
comparatio.

miseri cordiam sentit: sicut repellit Deus peccata sua defendentem, ita recipit confitentem. Si pœnitentiæ scires efficaciam, peccatorum non desperares veniam: libenter obliuiscitur misericors Dominus, quòd nocentes fuimus. & pœnitentiam nostram nobis ad innocentiam deputare est paratus. Si de peccatis nostris pœnitentiam egimus, iam districtæ illius sententiæ rigorem euasimus; Deus superiorem vitam nostram nobis non imputat, modò eius nos pœniteat: videns mutata opera, libenter mutat sententiam, quia vitam mauult peccatoris quàm mortem: nec lætatur in perditione animarum, sed voluntas eius est sanctificatio nostra. Stantibus, si ceciderint, minatur pœnam, quam pertimescentes non corruant: lapsis verò promittit misericordiam, de qua confidentes resurgant. Illos terret, ne præsumant in bonis, hos refouet, ne desperent in malis.

*Pœnitentiæ
v. 16.*

*Maternus
amor ad fili-
um.*

Isaia 49.

Sicut enim mater beneuola dilecto filio minatur verbera: qui si culpam suam agnoscens matris misericordiam implorauerit, eam materna pietas facillè condonabit: sic etiam misericors & miserator Dominus patiens & multæ misericordiæ, etsi peccatis nostris iustè irascitur, tamen veniam rogatus multa facilitate placatur. Nunquid obliuisci potest mater infantem suum (dicit Dominus) vt non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. Beneuola mater ægrotantis filioli summopere desiderat sanitatem, sed multò plus peccatricis animæ Deus deli-

desiderat salutem. Quamvis infinitæ Dei bonitati nulla humana bonitas possit conferri: tamen quia summæ affectionis nullum inueniri potest maius exemplum, quàm matris erga filiolum suum: ideo erga peccatorem charitas Dei maternæ comparatur affectioni. Nemo amatorum carnalium ita exardescit in amorem sponsæ suæ, sicut Deus in amorem animæ tuæ.

Dei erga nos charitas.

Maiorem charitatem nemo habet, quàm ut animam suam ponat pro amicis suis. Christus autem etiam si fuisset solus, pro te fuisset passus & mortuus, antequam animam tuam dimisisset in diaboli faucibus. Pro quibus enim mortuus est, nunquid pro iustis? Paulum interroga, Christus (inquit) pro impiis mortuus est. Si nullum fuisset in mundo peccatum, Christus non effudisset sanguinem suum. Quid enim necesse erat, ut Deus sanguinem suum effunderet, nisi ut tua & totius mundi peccata redimeret? Minima gutta pretiosi illius sanguinis, abundè sufficiebat pro redemptione totius humani generis: tamen ut summam suam erga nos exprimeret charitatem, totum suum pro nobis effudit sanguinem: multa dixit, multa fecit, multa passus est, dum nos redimeret: tamen quos solo verbo creauerat, solo verbo reparare posset. Accepit mortem nostram, ut nobis daret vitam suam: vitam attulit nobis, mortem verò accepit à nobis, nec tamen pro suo merito, sed pro nobis. Venit ad regionem peregrinationis nostræ accipere, quod hîc abundat: opprobria, flagella, colaphos, sputa

Christus passus pro peccatoribus.

Nota. Christus cur totum suum sanguinem effudit.

in faciem, contumelias, spineam coronam, crucem & mortem: hæc abundant in regione nostra, ad talia venit commercia. Quid hic dedit pro iis, quæ hic accepit? dedit exhortationem, dedit doctrinam, dedit peccatorum remissionem. Attulit nobis de illa regione multa bona, & in nostra regione pertulit multa mala. Tanta præcessit dilectio, vt nobiscum esset, vbi eramus? vbi etiam ipse est, cum ipso erimus. Vbi ego sum (inquit ipse) illic & minister meus erit. Quid tibi Deus promittit, ô homo? quia certè in æternum victurus es cum eo, & id non credis? Crede, crede; plus est iam, quod fecit, quam quod promisit: incredibilius est, quòd mortuus sit æternus, quàm quòd mortalis homo in æternum sit victurus. Victurus es cum eo in æternum, propter quem mortuus est, qui viuit in æternum: securus esto te accepturum vitam ipsius, qui pignus habes mortem ipsius. Vnde Paulus, Si cùm inimici essemus, reconciliari sumus Deo per mortem Filii eius: multò magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Grauius est pro peccato mori, quàm peccatum tollere, & iam cooperantem saluare. Ad mansionum cælestium reparationem, non ad æternam damnationem te & creauit & redemit Dominus: quòd si damnationem tuam voluisset, quando peccasti, te in infernum detrusisset.

*Speranda
beatitudo.*

Ioan. 12.

Rom. 5.

*Angelorum
gaudium
super pœnitente.*

Hinc colligere potes eum magis gaudere de tua reparatione, quàm de tua damnatione, quòd ipsi & Angelis eius maius est gaudium super vno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonaginta nouem iustis, qui non indi-

gent

gent pœnitentiã. Quod ipsemet Dominus tri-
 plici exemplo comprobavit: scilicet ouis per-
 dita, quam inuentam pastor gaudens ad oui-
 le super humeros reportauit: & drachmæ per-
 dita, qua inuenta mulier vicinas suas ad con-
 gratulationem conuocauit: & filii prodigi, cui
 ad patrem redeunti vitulus saginatus occisus est:
 quod fratri qui semper cum patre remanserat,
 factum non est. Quantò magis contristat res
 perdita, tantò magis lætificat, si fuerit inuenta:
 vnde & de peccatore conuerso, quàm de stan-
 te iusto, maius gaudium est in cælo: Deo ete-
 nim gratior est amore ardens pœnitentia post
 culpam, quam securitate torpescens innocentia
 per gratiam. Sicuti & dux in prælio plus eum
 militem diligit, qui post fugam reuersus for-
 titer hostem premit, quàm illum, qui nunquam
 transfugit, & nunquam aliquid fortiter gessit.
 Agricola etiam plus amat illam terram, quæ
 post spinas vberem profert messem, quàm illam,
 quæ nunquam spinas habuit, & nunquam fer-
 tilem messem protulit. Si Deo & Angelis eius
 hic tanto sunt gaudio tuæ lachrymæ, quanto,
 putas, gaudio eis illic futuræ sint tuæ deliciae?
 hos cibos epulantur, iisque fructibus delectan-
 tur: si peccatum tuum mortifices per contri-
 tionem, obliteres per confessionem, sepelias ab-
 olefaciasque per satisfactionem.

Itaque, frater charissime, etiam si te con-
 demnatum putares per Dei iustitiam, ad eius
 appella misericordiam: fit enim interdum, vt
 quem iustitia accusat, misericordia absoluat:
 & pœnam, quam Dominus iustè exigere posset,

Triplici
 exemplo
 Dominus
 comprobat
 se gaudere
 super pœ-
 nitentibus:
 Ouis.
 Drachmæ.
 Filii pro-
 digi.

Similitudo
 optima.
 Transfuge
 strenuus.

Novalis
 fertilis.

Nota.
 Desperan-
 dum nun-
 quam est.

Nota sen-
tentiam.

miseri corditer condonet. Quamdiu viuis, liberi est arbitrii tui pœnitere, & sic ad vitam resurgere gloriosam: aut in peccatis tuis permanere, & sic in æternam corruere damnationem. Sed quia Deus, quos gratis & creauit, & redemit, eos libenter non opprimit: ideo si te pœniteat tuæ culpæ, eum quoque suæ pœnitebit sententiæ: immutabilis Dominus suam mutabit sententiam, si tu mutaueris tuam vitam. Sic vinces inuincibilem, ligabis omnipotentem, & tremendum iudicem conuer- tes in piissimum patrem.

QVOD ETIAM IN ARTICVLO
MORTIS POENITENTIA ESSE
POTEST SALVTARIS.

CAP. VI.

AT dixeris, Tardè veni, totam vitam meam in peccatis consumpsi: morti proximus sum, in nouissimo die pœnitere non possum: nec Deo pro peccatis meis satisfacere, & condignam pœnitentiam agere. R. Iuuenis homo es, & bonæ valetudinis, frater charissime, multos adhuc annos viuere potes, & in iis Deo acceptam pœnitentiam agere. Tamen quia nemo est quantumlibet iuuenis, qui vsque ad vesperum, certo sibi polliceri audeat se victurum: potestque subitus mortis casus qualibet diei hora te opprimere, quo tempore desperans hæc mihi posses obicere: ideo huic obiectioni satisfaciendum duxi, tametsi eam mihi nunquam obiecisti.

Dum

Dum viuis, dum adhuc spiras, frater charissime: etiam in ipso lecto positus, & in articulo mortis constitutus pœnitere potes, & maximè potes: adhuc spes est misericordiæ, tempus veniæ, & locus pœnitentiæ. Ipsemet Deus de se testatur: quòd quacunque hora ingemueris, omnium iniquitatum tuarum non recordabitur. Qui quacunque hora dixit, etiam mortis hora non exclusit: qui omnium iniquitatum se non recordaturum promisit, nullum peccati genus excepit. Etsi per temporis breuitatem non vacat confiteri, tamen in momento & nictu oculi de omnibus peccatis vacat conteri: vno solo impetu contritio illa momentanea omnia præteritæ vitæ exterminat peccata, quantumcunque graua & multa destruuntur: ob syncerum confitendi affectum, Deus remittit peccatum: voluntas reputatur pro opere, & confessio tunc auditur in corde. Si igitur in mortis articulo per pœnitentiam desineres esse malus, ideo desperare non deberes, quia in vltimo vitæ termino esses positus. Deus etenim, qui vniuersorum finem considerat, vnumquemque de suo fine, non de vita præterita iudicat: nec tam respicit, quales antè fuimus, quam circa finem, vitæ, quales sumus. Nihil refert quamdiu, sed quàm bene quis vixerit: nec criminis quantitas aut vitæ enormitas, nec temporis breuitas, aut horæ extremitas excludit à veniâ, si sincera & integra sit in fine pœnitentia. In qualibet breui hora potes peccatorum tuorum veniam, & multorum meritorum gratiam, & San-

Nota de pœnitente tardè.
Pœnitentia semper salutaris.

Ezech. 33.
Quacunque hora pœnitere quid sit

Contritionis efficaciam.

Exitus acta probat.

Pœnitentia momentanea.

ctorum obtinere gloriam. Non enim numerositas bonorum operum, nec diuturnitas temporum, sed maior meliorque voluntas auget meritum; magna & multa Dei misericordia temporis non coarctatur angustiâ. Qui veram pœnitentiam egerit, & à peccati vinculo, quo astrictus erat, solutus fuerit; & bene post pœnitentiam vixerit, sicut ante pœnitentiam vivere debuit; quodcumque fuerit defunctus, ad Deum vadit securus: regno Dei non priuabitur, à populo Dei non separabitur. Sicut enim denarius diurnus redditur & iis, qui à primo manè in vinea Domini laborantes pondus diei & æstus portauerunt, & iis etiam, qui circa vndecimam, seu vltimam diei horam in eandem Domini vineam venerunt: ita & non solum ab adolescentia sua iugum Domini portantibus, æterna merces promittitur: sed etiam nouissimis in fine dierum suorum pœnitentibus vitæ æternæ denarius tribuitur.

Magna Dei
misericor
dia, tempo
ris non co
arctatur an
gustiâ.
Notandum.

Simile à de
nario diur
no.
Matth. 20.

Niniuitæ.
Publicanus.
Magdalena.

Dysmas la
el 0.

Innumeras Niniuitarum culpas breuis pœnitentia detersit, & Publicanus repente de templo iustificatus exiit. Maria Magdalena tam peccatrix erat, & plena sceleribus, vt eam dedignaretur videre Phariseus: tamen paruo temporis spatio est iustificata, & ab omnis peccati inquinamento purgata. Latro in cruce pendebat, & iam iam moriturus, salutem suam etiam renitente socio non desperabat: Dominum confessus in cruce, penè cum ipsa confessionis voce spiritum exhalauit vitæ: & tamen ad paradisi gaudia prius eum Dominus perduxit quàm Petrum: & ne quis aliquando seram

Seram pœnitentiam putaret, fecit homicidii pœnam martyrium. Sera quidem fuit eius pœnitentia, sed sera non fuit indulgentia: citò ad Deum conuersus est, citò etiam ei ignotum est, hi ostendunt tibi fructum pœnitentiæ, fontem misericordiæ, & celeritatem indulgentiæ, tardiùs enim pœnitere & benefacere cœperunt, & tamen feruentius agendo primi facti sunt: & eos meritis præcelluerunt, qui citiùs inchoantes negligenter egerunt. Possibile etiam tibi est, sicut & iis, primos pertransire, & in regno cælorum præcedere.

Etiam si in vltima ætate adhibeas pœnitentiam, potes de peccatis tuis promereri indulgentiam: quamlibet breuis & momentanea fuerit conuersio, infructuosa & inutilis non erit tibi conuerso. Sed sicut is qui calicem aquæ frigidæ porrexit, nequaquam mercedis fructum amisit: ita & licet minus digna videatur ad peccatorum pondus pœnitentia, tamen quantuluscunque ille nutus pœnitendi, conuersionisque momentum, expers non erit remunerationis bonorum. Temporis quamlibet breuis Deus suscipiet pœnitentiam, nec patietur quamlibet breuis conuersionis perire mercedem.

Nemo potest Deo satisfacere, quantum eius altitudo deposcit, & secundùm peccata, quæ in eum commisit. Maiori luctu digna sunt peccata mortalia, etiam quàm à dignè pœnitentibus lugeantur: infinita enim Dei offensa, infinitam reconciliationem meretur. Tamen quia finita humani ingenii capacitas infiniti non est capax: ideo nostris succumbentibus meritis, non sufficiente nostra iustitia,

Pœnitentia etiam in morte fructuosa.

Math. 10.

Satisfactio condigna homini impossibilis.

Christus pro nobis satisfecit.

Christi passio, non suff-

ficente no-
stra iustitia
nostris suc-
cumbenti-
bus meritis
succurrit.

1. Ioan. 2.

Medicus
dans dono
medicinas.
Simile o-
pus à Medi-
co benigno.

Deus dat,
vnde place-
tur.

Vir non pro
dignitate
honoratus,

Christi passio succurrit, ea omnium peccatis abundè satisfecit. Deus pro peccatis nostris nullum aliud exposcit pretium, nisi vnigeniti sui sanguinem pretiosum: nihil est tam ad mortem, quod non remittat per filii sui mortem.

Christus ipse est propitiatio, pro peccatis nostris, nec solùm pro nostris, sed totius mundi. Veluti enim si pauperculus quispiam graui morbo doleat, ad quem ingressus Medicus dicat: plures species ad confectionem medicaminis esse necessarias, ægrotus verò respondeat, se ob paupertatem non posse emere tantas, dicat autem ad eum Medicus: illam & illam speciem dare mihi potes, cætera autem de meo exhibebo. Ita & misericors Dominus (qui animæ tuæ summopere salutem desiderat) tantùm à te exigit contritionem cordis, confessionem oris, & satisfactionem operis: parum quidem ad peccata tua, sed quod habes: quæ etiam sine eius gratia, & te præueniente & tibi cooperante præstare non posses: cætera autem pro sua misericordia condonat, & facilè placatus peccati culpam & pœnam relaxat. Donat, vnde sibi sacrificetur, ipse tribuit, vnde placetur: pro mira sua erga nos misericordia hoc tantum requirit à nobis, & nos in amicos paratus est recipere, si faciamus, quod est in nobis.

Velut est vir dignitatis eminentis, quem si, vt dignus est, honorares, totam tuam substantiam in eo honorando expenderes, nec tamen eius dignitatem honore æquares: non tamen in eum peccas, quòd totum illud non facis; dum eum minùs honoras, quàm pro ratione

tionem dignitatis: imò verò absolutus es, si eum honoras, vt debes. Ita & Dominus Deus noster, quia est infinitè bonus, infinita dilectione & reconciliatione est dignus: tamen nostram ex toto corde suscipit sui dilectionem, & contriti cordis qualemcunque non respuit poenitentiam: quòd nisi infirmitatis nostræ rationem haberet, nunquam ei etiam de peccato veniali satisfieri posset. Ipse autem (inquit Psalmista) est misericors, & propitius fiet peccatis eorum: & non disperdet eos, & abundauit, vt auerteret iram suam, & non accendit omnem iram suam, & recordatus est, quia caro sunt. Vbi autem misericordia fit, iudicium non sœuit, vbi misericordia conceditur, pœna condonatur.

Deus non agit nobiscum summo iure

Psalm. 77.

Itaque, frater charissime, etiam si esses constitutus in articulo mortis, tibi præscindere non deberes spem salutis: quamdiu in hac luce es superstes, de omnibus peccatis tuis verè poenitere potes, tunc duntaxat, cùm ab hoc sæculo fueris abductus, ab irreuocabili sententia Dei fueris condemnatus, poenitentia tuae nimis seræ nullus inerit fructus. Valde teponebit in inferno, sed ibi poenitentia medicamenta tibi non proderunt, quia in inferno nulla est redemptio.

QVOD

QVOD, QVAM DIV SVMVS IN
HAC VITA, SECVRI ESSE NON
DEBEMVS DE
VENIA,

CAP. VII.

AT dixeris, Quomodo fiet istud? Ulceribus plenus sum, & innumeris peccatis obnoxius; quo modo poterò nosse aut securus esse, quòd qualemcunque veniam habeo, & peccata mea mihi dimissa sunt à Deo? R. Ineffabilis est, frater charissime, Dei misericordia, quæ etiam est super omnia eius opera; sine fine est, comprehendi non potest; superat omnem sensum, omnem animi cogitatum. Si potes mihi dicere, qualis est Deus, nosse etiam poteris, qualiter miseretur hominibus. Nam & ego interrogabo te, quo modo latro ille saluatus est, qui omnem vitam suam cruentam habuit homicidiis, persecutiõibus, & direptionibus? ab hominibus pro suo scelere condemnatur, à Deo autem pro sua confessione coronatur, & paradisi colonus efficitur? Interrogabo etiam te, quo modo homicidæ, adulteri, fures, cæteri que carceris claustra habitantes, mille obruti accusationibus, & iam paratis carnificibus ad solum Regis nutum dimituntur? si hoc solo nutu facit homo moriturus, quantò magis Deus Angelorum Dominus? Dum liberari vis à corporali ægritudine, non interrogas rationem medicinæ; stat Medicus secans, & innumeras curationes adhibens, & non interrogas, quomodo curaris? seruo concedis, & Domino misericordiæ non concedis?

Misericordia Dei incomprehensibilis.

dis? Noli interrogare miserendi modum, sed magis admirare & glorifica misericordem Dominum. Confide misericordi, & eius experieris misericordiam: qui diffidit Medico, sibi obstat, quò minus recipiat sanitatem.

Tenet fides Catholica & orthodoxa, quòd Christus septem instituit sacramenta, quæ in merito suæ passionis, inuisibiliter peccatorum operantur remissionem; & sub signo visibili, gratiam conferunt inuisibilem. Quòd sitanti mysterii experientiam habere vis, alioqui peccatorum remissionem non credis; iam firmiter credo, quòd non es Christianus verus: quia qui in vno Symboli articulo delinquis, factus es omnium reus. Fides, est credere, quod non vides: quæ autem videntur, fidem non habent, sed agnitionem, nec fides habet meritum, vbi humana ratio præbet experimentum. Per decimum illum Symboli articulum, nobis omnibus proponitur credendum, peccata quantumcunque graua & multa, remitti per Ecclesiæ Sacramenta, quæ si dignè receperis, & quòd in te est, feceris, haud dubiè remissionem peccatorum consequeris. Quam te esse consequutum tunc demum credere potes, quando fecisti, quod in te est, quia facienti, quod in se est, Deus non denegat gratiam, sed ex vltore factus opitulator humanam adiuuat infirmitatem. Quòd dimissa tibi sint peccata tua, aliter scire nequimus, aliam securitatem tibi dare non possumus: quis enim scit, odio, an amore dignus sit? interim spei fiducia nos consolatur, ne hac anxietate penitus cruciemur.

Remissionem peccatorum credimus.

Fides quid?

Eccles. 9.

Visno

Paulus
pavidus,

1. Cor. 9.

Dubitare
de venia
vtile.

Dubii de sa-
lute fortius
agunt pœni-
tentiam.
Prouerb. 28.
Psal. 2.

Psal. 85.

Visne, vt Deus iterum nascatur, aut de summo cælo egrediatur, vt eius ore audias sicut & Maria Magdalena, Dimittuntur tibi peccata tua? Deum tentare videris, qui ab eo miracula requiris. Paulus Apostolus iam ad tertium cælum raptus fuerat, arcana verba, quæ non licet homini fari, illic audierat, & tamen trepidans adhuc dicebat, Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè, cùm aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiat. Nondum erat securus, qui iam in tertium cælum fuerat raptus, & tu securus esse vis, qui adhuc in terra conuersaris?

Quoniam negligentia mater esse solet securitas, ideo semper trepidâ mente debes metuere culpas, non debemus securi esse de gratia, & quòd dimissa nobis sint peccata nostra. Dubii enim de salute fortius agunt pœnitentiam, & Deum magis prouocant ad misericordiam. Vnde scriptum est, Beatus vir, qui semper est pavidus. Et rursus alio loco, Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Solet etenim quibusdam contingere: vt dum se purgatos ab omni peccato putant, ab internæ mentis custodia animum resoluant: qui quidem ipsa sua elatione depressi eò deterius corruunt, quò magis de indulgentia blandientes vanæ spei securitatem sibi promittunt. Hinc orat Psalmista, Lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum; non dicit, Lætetur, vt securum sit, sed, lætetur, vt timeat: ac si apertè diceret, ita me correctum facito gaudere de venia, vt tamen nunquam desinam esse suspectus de culpa.

Vides,

Vides, frater charissime, quòd quàm diu es in hac vita, pius pater non vult te securum esse de venia, non vult te scire, quantum proficias, ne inde superbiens in bono opere torpescas. Donec de hoc sæculo fueris egressus, semper suspectus esse debes & trepidus, vt ad cæli gaudia securus transmigras, & per securitatis gaudium illic sine fine exultes.

DE GAUDIIS PARADISI.

CAP. VIII.

Sed quia spes (quæ est desperationi contraria) est certa expectatio futuræ beatitudinis, proueniens ex Dei gratia & meritis nostris: & hac virtute cares, frater charissime, sine qua non potes saluus esse: ideo superest, vt aliquam salutis spem tibi faciam, & ad illa cæli gaudia animum tuum erigam: vt si ad Deum non conuerteris pœnæ formidine, saltem id facias tanti præmii expectatione.

Spes quid.

Deus bonus & superbbonus, sola sua bonitate, non necessitate, beatitudinis suæ, qua æternaliter in se beatus est, alios voluit esse participes: quam vidit & aliis posse communicari, & in nullo posse diminui. Creauit igitur in mundi primordio cælum illud decimum, immobile & claritatis perfectæ: dictum empyreum ab igneæ lucis fulgore & splendore, non ab ignis ardore aut calore. Quod eodem temporis momento vt est creatum, nouem angelorum ordinibus est repletum: non repletionis occupationis, sed repletionis numeri sufficienti

Paradisi creatio.

Empyreum cælum.

Angelis cælum repletum.

cienti

Pulchritudo
paradisi

Lux para-
disi.

Amplitudo
Paradisi.
Baruch 3.

Malâ ibi
nulla.

cienti & apto numero incolitur ab habitatoribus. Et sicut domus pulchritudo facit ad habitatorum solatium, ita etiam gloria & diuitiæ paradisi faciunt ad beatorum gaudium. Si terrarum & firmamenti tantus est ornatus, necesse est, vt paradisi decor sit multò maximus: quoniam Deus eum creauit pro amicis suis, maiorem ei pulchritudinem indidit, quàm rebus cæteris. Iugis ibi est lux & splendor, non ista, quæ hic est, sed tantò clarior, quantò Sol est lucernâ splendidior. Ibi non est Sol ad lucendum per diem, sed Sol iustitiæ in sempiternam lucem. Plenum prorsus omni dulcedinè, dulce lumen, oculis delectabile: videre iustitiæ Solem, Deum & hominem hominis conditorem.

Quoniam damnatis opus est carere angusto, Regibus autem magno palatio, ideo magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius: magnus est, & non habet finem excelsus & immensus. Regnum Dei est maius omni fama, & omni laude melius: innumerabilius omni scientia, & omni gloria excellentius. Ibi deest omne malum, & adest omne bonum: ibi nihil, quod amatur, deest, sed quicquid desideratur, adest. Faciliùs possum dicere, quid ibi non sit, quàm quid ibi sit. Nulla ibi est mors, nullus morbus, nulla lassitudo, & nullus luctus: nulla ibi est fames, nulla indigentia, nullus aduersarius, & nulla peccati illecebra. Ibi vita est sine morte, & requies sine labore: summum gaudium sine tristitia, & summa charitas sine discordia: sine cura securitas, & sine deformitate formositas. Quàm felix

felix illa ciuitas, in qua iugis solennitas: & quam iucunda curia, quæ curæ prorsus nescia. Nec labor hic, nec senium, nec fraus, nec terror hostium, sed vna vox lætantium, & vnus ardor cordium, quia absterget Deus Apos. 219 omnem lachrymam ab oculis eorum. Ibi æterna salus abundat, & veritas regnat: ibi nec fallit quisquam, nec fallitur: inde nullus beatus eiicitur, & nullus miser admittitur. Ibi est certa securitas, secura tranquillitas, tranquilla iucunditas, iucunda felicitas, & felix æternitas in vita illa beatè sempiterna, & sempiternè beata.

Ibi præmium essenziale (quod est de beatitudinis essentia, & sine quo anima non est verè beata) consistit in clara Dei visione. Et hoc fidei præmium est, quia quæ hic creduntur per fidem, illic videntur per speciem. Virumque autem interioris hominis munus est, quia Deus, qui in via per speculum in ænigmate à nobis spiritu cognoscitur, in patria facie ad faciem non corporeis oculis, sed spiritu videtur: sicut & Prophetæ, vbi corpore aberant, spiritu multa fieri viderunt: & per somnia sopitis exterioribus sensibus, dormientes multa spiritu cognoscunt. Et sicut in speculo solam rei imaginem, idque imperfectè videmus: ita & dum inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt, quasi per imaginem hic cognoscimus, quasi per speculum ænigmaticè & obscure in Dei cognitionem deuenimus: ibi autem instat vultibus aduersis seinuicem aspicientium, facie ad faciem clare

Visio Dei
prima deus
animæ,

Speculum
in ænigmate.

Q

clare

Deus non videtur totaliter. Deus ab omnibus non videtur æqualiter.

clarè & nudè videbimus Deum: vnum quidem in substantia, trinum vero in personarum differentia. Quotquot ibi erimus, totam Dei essentiam simul videbimus: sed quia propter suam infinitatem nequit comprehendi totaliter, ideo ab omnibus non videbitur æqualiter, sed limpidiùs ab vno quàm ab altero spirituali visione videbitur, secundùm quod vnusquisque magis minùsue lumine gloriæ irradiabitur.

Simile.
Lumen gloriæ.

Deus videtur clarius ab vno quàm ab alio.
Simile.

Sicut enim sol materialis (qui æqualiter sese repræsentat omnium oculis) non videtur sine emissionem luminis, vel radii sui in oculum hominis, tamen non omnes æqualiter vident & aspiciunt in illum, sed diuersimodè, secundùm quòd oculus magis minùsue est dispositus ad videndum: ita & humanæ mentis acies inualida in tam excellenti lumine Dei non figuratur, nisi à Deo per creatum infusumque gloriæ lumen fortificetur: sicut scriptum est, In lumine tuo videbimus lumen. Lumen diuinæ substantiæ, videtur in lumine gloriæ, quo naturale lumen intellectus, spiritualisque oculus plus minùsue eleuatur ad cognoscendum Deum, secundùm maiorem minorémue charitatem, quâ fertur in eum. Dei igitur species clariùs ab vno quàm ab altero videbitur, sicut eadem res de longè meliùs ab vno quàm ab altero discernitur, & eadem scriptura à diuersis legentibus diuersimodè intelligitur: quæ diuersitas non prouenit ex parte rei aut scripturæ, sed ex parte videntium & legentium dignoscitur prouenire.

Et

Et quia Deus vbique est præfens per es-
 sentiam, ideo ibi non videbitur per distantiam: Deus non
videtur per
distantiam.
 sed vbicunq̄ue erit anima, ibidem Deum vide-
 bit per præfentiam. Deum videbit in fe, & fe
 in Deo: Deum in aliis, & alios in Deo. Mo- Deificatio
animæ.
 do quodam ineffabili à femetipfa deficiet &
 abibit, totaque in Dei fimilitudinem & trans-
 formationem transibit. Alioqui quo modo
 Deus omnibus erit, fi in homine aliquid de
 homine supererit? Manebit hominis substan-
 tia, sed in alia forma aliaq̄ue gloria. Sicut 1. Cor. 15.
Similla.
Gutta aquæ.
 enim modica aquæ gutta multo vino infusa, à
 fe tota deficit, viniq̄ue saporem & colorem in-
 duit. Ferrum candens pristina propriâque Ferrum
ignitum.
 forma exuitur, & igni fimillimum efficitur:
 Solis radio aër perfusus in eandem transfor-
 matur luminis claritatem: adeo vt non tam Aër sole ir-
radiatus.
 illuminatus videatur, quàm ipsum lumen: Et
 speculum radiis solaribus directè irradiatum,
 solis in fe recipit fimilitudinem, idq̄ue putares
 alterum esse solem. Ita etiam beati Dei cla- Speculum
sole irra-
diatum.
 ritate in intimis suis totaliter penetrantur
 sicq̄ue deiformes effecti in Dei fimilitudinem
 transformantur. Sic affici est deificari, sicut
 scriptum est, Ego dixi, dii estis: scilicet per par- Pfalm. 81.
 ticipationem, quia vnicus est Deus per essen-
 tiam: Vos ab eo deificati, ille vos deificans.
 Iterum alio loco, Cum apparuerit, fimiles ei 1. Ioan. 3.
 erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. Item
 alibi, Vt per hoc efficiamini diuinæ consortes 2. Petr. 2.
 naturæ.

Et sicut videndo speculum, homo videt In Deo bea-
ti se vident,
 seipsum, & multa alia ibidem præfentia: ita &

beatus videndo Deum, simul & semel vnica
 visione videt seipsum: & omnia ad beatitudinis
 integritatem sibi necessaria. Videt bona ope-
 ra, qua hic peregit, de quorum singulis sin-
 gula gaudia concipit, nullum bonum manet
 irremuneratum, sed suum vnique merito
 reseruatum est primum. Dimissa sibi pec-
 cata sua videt, non ad suam confusionem, sed
 ad glorificandum magnam Dei misericordiam,
 per quam dum se à tanta miseria liberatum
 semper exultat, eam semper magnificat & ex-
 altat. Vnde enim Deo gratias agere deberet,
 nisi, vnde id faceret, in memoria haberet; Si
 ibi tanta est consolatio de remissis peccatis,
 quantum putas est gaudium de operibus bonis?
 Cùm singulorum conscientia singulis pateant,
 tamen non magis eum pudet suorum scelerum,
 quàm hominem pudet sanatorum vulnerum:
 nec magis quàm grandæuus erubescit, de iis
 quæ adhuc infans in cunis egit: sicut nec Pe-
 tro confusioni est negatio trina, nec Magdale-
 næ & aliis multis dimissa sibi peccata. Et li-
 cèt beatis sua gaudia abundè sufficiant, tamen
 vt de sua liberatione vberiores gratias Deo a-
 gant, ad videndum reproborum pœnas non
 loco, sed intelligentia, & in Deo visione ma-
 nifesta, egrediuntur, nec tamen iis vlllo modo
 compatiuntur. Sic quippe eorum mentes æ-
 quissimo iudici inhaerent, vt omnino eis non
 libeat, quicquid à Dei voluntate discordat: quia
 vident Deum simpliciter velle reproborum da-
 mnationem, idè lætantur iusti, cùm Dei vident
 vindictam & iustitiam.

Quòd

Bona opera.

Peccata.

Conscientia
 singulorum
 singulis pa-
 rent.
 Veracundia
 nulla de
 peccatis.
 Simile.

Inferni
 visio.
 Ab ipsis
 beatis.

Quòd si Prophetæ, dum adhuc mortales essent, multa præterita, præsentia, & futura potuerunt cognoscere: quantò magis Deus, qui liberum & voluntarium est speculum, quæ, quibus & quando vult, potest representare: vnde plus sciunt etiam vetulæ in illa gloria, quam omnes Philosophi scire potuerunt in hac vita. Ibi cognoscunt quo modo pater filium sibi coæqualem genuit, & quòd ab utroque utriusque coequalis Spiritus sanctus processit, & quòd pater nec filium nec Spiritum sanctum tempore, sed origine præcessit. Quid ibi nesciunt, qui scientem omnia sciunt? aut quid non vident, qui videntem omnia vident? Semper libet eis Deum aspicere, semper habere, semper possidere, semper puro mentis intuitu videre gloriæ illius decorem, & regię potestatis honorem. Mirantur & deficiunt in illum, quem prospiciunt: fruuntur nec fastidiunt, quo frui magis sitiunt. Tantò à possidentibus magis desideratur, quantò à desiderantibus magis possidetur. Ex abundantissima plenitudine summi boni satiantur, & ex continuato desiderio fruitionis non satiantur, satietas simul est & esuries, illa indigentiam tollit, hæc fastidium excludit. Mille anni in fruitione Dei, tanquam dies hesternæ, quæ præterit.

In Deo beati multa cognoscunt.

Trinitatis cognitio.

Deus incessanter videtur.

Deus tam delectabilis est ad videndum, tam suavis ad habendum, & tam dulcis ad fruendum, vt continua eius visio nullum eis fastidium pariat, imò etiam quòd de ea in æternum securi sint ad eorum beatitudinem accedere:

Secura fruitio, secundas.

Deus finis
desiderio-
rum.

Securitas
beatorum.

cedat: Beatifica Dei fruitio sine fine, conti-
nua delectatio sine interruptione, æterna pos-
sessio sine amissione, & secunda tentio sine du-
bitatione spei succedunt: quia beati eo fruun-
tur, quo aliquando frui sperarunt. Tunc de-
mum satiantur eorum desideria, dum eis ap-
paret Dei gloria. Deus, qui finis est omnium
desideriorum, solus satiare potest corda eorum:
extra eum nihil queritur, quia in eo est, quic-
quid desideratur. Facti socii Angelorum, &
participes regni celorum, cum Christo Rege
regnant, & nihil concupiscendo omnia possi-
dent: sine auaritia diuites, & sine pecunia lo-
cupletes. Si dulciores sunt in hac vita lachry-
mæ penitentium, quàm omnes deliciae diui-
tum: si etiam hic tam iucundum est pro eo
flere, quàm putas iucundum erit cum eo gau-
dere: Si caelestium gaudiorum tenuis quædam
de gustatio hic est adeò delectabilis, quantum
putas beati illic habeant sinceræ delectationis,
dum pleno ore gustant & vident, quàm sua-
uis est Dominus? Tantam summi boni frui-
tionem amittere non formidant, alioqui verè
beati non essent: æternæ illius ciuitatis æterna
sunt gaudia, vbi securi sunt de immarcessibili
sua gloria: quæ nec variabitur, nec labetur,
quia incommutabili pace potentur. Nullus
enim fortior superueniet, qui eos inuitos inde
eiiciet, nec Deus qui est summum bonum, iis
volet subtrahere seipsum: vt pote qui amoris
vinculo indissolubili eos amet plusquàm ii se-
iplos, & ii Deum plusquàm seiplos.

Et

ET sicut aliud est aliquid videre, aliud possidere, aliud diligere: quia multa videmus, quæ non possidemus, & multa possidemus quæ non diligimus: ita etiam tres sunt dotes distinctæ, tria præmia & tres gloriæ: clara Dei visio, quæ succedit fidei: secura fruitio, quæ succedit spei: & perfecta eius charitas, quæ nunquam excidit, quia etiam in cælo persistit. Fidei & spei iam res ipsa, non quæ credatur & speretur, sed quæ videatur teneturque succedit. Charitas autem (quæ illis maior est) contemplata, quod credebat, & adeptæ, quod sperabat, non euacuatur, sed perficitur & augetur. Si credendo & sperando id ad eò diligimus, quod nondum videmus, & quò nondum peruenimus: quantò magis id diligemus, dum videbimus & eò peruenimus?

Charitas Dei, tertios.

Charitas nunquam excidit. 1. Cor. 13.

in illa charitatis plenitudine, præceptum illud de diligendo Deo ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente, adimplebitur: dum totus homo concupiscentiis carnalibus sicuti & nunc nullo modo præpeditus, totaliter & incessanter in Deum feretur: dum ineffabili quadam suavitate beati diligent Deum plusquam seipsos, & se inuicem tanquam seipsos.

Præceptum de diligendo Deo.

Omnes vna erit voluntas, quia ibi nulla erit nisi Dei voluntas: sicut non aliud volent quàm Deus volet, ita & quicquid nolent, Deus nolet: & sicut Deus potest, quicquid vult, per seipsum, ita & quicquid volent, poterunt per Deum. Vna Ecclesia, vna Christi sponsa, & vnum corpus sunt, quotquot ibi sunt. Quo modo autem caput à corpore, aut corpus dis-

Voluntas omnibus eadem.

Oculorum
concordia.

Premiorum
diuersitas.

1. Cor. 15.

crepabit à capite? sicut oculus vnus verti non potest, quò & alius non vertatur: ita & quicquid vnus voluerit, eò aliorum omnium voluntas conuertetur. Sicut etiam oculus non vellet esse manus, nec manus vellet esse oculus: ita etiam licet distent ab inuicem differentibus meritis, tamen singulis sua præmia sufficientia sunt, & iam perfecti amplius suis præmiis capere non possunt: vnusquisque beati capacitas est completa, nec quid vltra desiderat, intelligens se non vltra meruisse, imò etiam se vltra meritum accepisse. Alia est claritas solis, id est, Dei, qui est sol iustitiæ: alia claritas lunæ, id est, Mariæ virginis: alia claritas stellarum, id est, omnium beatorum tam Angelorum quàm hominum. Stella enim à stella, id est, electus ab electo differt claritate animæ & corporis: sicut stellæ diuersæ sunt claritatis in firmamento, ita & beati diuersas mansiones sortiuntur in regno. In domo patris nostri multæ sunt mansiones, id est, multæ præmiorum differentiæ & variæ dignitates. Sicut enim reprobis differenter puniuntur in inferis, ita electi differenter præmiantur in cælis. Aliqui Dei speciem clariùs contemplantur, in ipsa contemplatione delectabiliùs ea fruuntur: & in ipsa fruitione in eius amorem ardentius accenduntur quàm alii, secundum quòd plura aut maiora bona opera peregerunt quàm ipsi.

Inuidia ibi
nulla.

Nec tamen inferior inuidet superiori, sicut nec Archangelis inuidet Angeli, non est inuidia imparis claritatis, in quibus regnat vnitas charitatis. Quoniam singuli alios omnes si-

cut

cut seipſos diligunt: ideò bona ſingulorum, per
 charitatem ſunt omnium, & vnusquisque
 quod in ſe non habet, id ſe in alio accepiffe
 gaudet. Quantum igitur, putas, erit gaudium, Gaudium
 beatitudinis
 alienæ.
 in illa perfecta charitate innumerabilium An-
 gelorum & hominum? quia nemo minùs
 alium quam ſeipſum amabit, non aliter pro ſin-
 gulis alijs quàm pro ſeipſo gaudebit. Et cer-
 tè ſi aliquis alius, quem omnino ſicut teipſum
 diligeres: idem ſicut & tu haberet beatitudi-
 nis præmium, duplicaretur gaudium tuum,
 quia non minùs pro eo quam pro teipſo gau-
 deres. Si verò duo, tres, aut plures idipſum
 haberent, quo modo putas cor tuum, quòd de
 tanto ſuo bono vix caperet gaudium ſuum, ca-
 pax eſſet tot tantorumque gaudiorum? Quot
 igitur & quanta gaudia quiſque beatus habet,
 qui de Dei gloria plusquam de ſua gaudet? &
 de ſingulis, quos non minùs quàm ſeipſum amat,
 non minùs quàm de ſua gloria exultat? quòd
 ſi creaturæ capacitas caperet infinitum, ſin-
 gulorum profectò infinitum eſſet gaudium:
 immenſum tamen eſt, ineffabile & incompre-
 henſibile, ſecundùm capacitatem vnuscuſque
 animæ. Gaudet ſupra ſe de fruitione Dei, in-
 fra ſe de euafione inferni, intra ſe de ſua glo-
 rificatione & beatitudine. Quorum multitu-
 do hæreditatem illam, in qua cohæredes ſunt,
 non minuit, nec in vlllo anguſtiorẽ reddit:
 tanta eſt multis, quanta paucis: tanta ſingu-
 lis, quanta omnibus, quia omnibus vna eſt, in
 tota ſingulis: imò etiam tanto largior, quan-
 tò cohæredum multitudo eſt numeroſior.

Cæleſtem
 hæreditatem
 cohæredes
 non angu-
 ſtant.

Qs

Ibi

Christi glo-
ria.

Mariæ Vir-
ginis gloria.

Angelorum
Ordines.

Apostoli.

Ibi Christus Dominus & Deus noster, secundum Deitatem, qua Deus est, sedet ad Dei patris dexteram, id est, in gloria coæquali, in maiestate non dispari, in essentia consubstantiali, & in æternitate non posteriori. Secundum verò creatam humanitatem, id est, corpus & animam suam, etiam sedet ad Dei Patris dexteram, id est, in maxima post Deum gloria & beatitudine, in qua post Deum pulchrius, & iucundius est eum videre. Ibi beatissima Virgo Maria, in corpore & anima super omnes Angelorum choros sublimata, post filium suum in gloria est gloriosissima. Ibi beatorum spirituum alii superiores, alii inferiores per Dei sapientiam sunt constituti, & sub tribus Hierarchiis in nouem ordines distincti: non locorum differentiâ, sed virtutum & gratiarum distantia. Nam quos Deus creauit substantia magis subtiles & spirituales, intellectu magis perspicaces, & voluntatis facultate magis liberos & habiles, sicut aliis superiores creati sunt donis naturæ, ita & in gratia confirmati aliis superiores effecti sunt donis gratiæ. Quæ omnia inæqualiter insunt omnibus, quia superiores Ordines ea possident aliis excellentius: quibus respectu aliorum donorum perfectius sunt præditi, ab iis sunt Ordines denominati: Seraphim, Cherubin & Throni, Dominationes, Principatus & Potestates, Virtutes, Archangeli & Angeli: sed in vno Ordine non omnes sunt æquales, sicut & in Ordine Apostolorum & Martyrum alii sunt aliis excellentiores. Ibi iudex Apostolorum chorus. Ibi laudabi-

dabilis Prophetarum numerus. Ibi Martyrum Prophetæ.
Martyres. victor exercitus, ob certaminis & passionis coronam laureatus: tantò illic lætior, quantò hic pro Christi nomine duriùs afflictus. Ibi Con- Confessores. fessorum constantia præmii sui perceptione consolata. Ibi triumphantes Virgines: quæ carnis Virgines concupiscentiam subegerunt per continentiam.

Ibi turba magna, quam dinumerare nemo potest, ex omnibus gentibus & tribubus & populis & linguis: qui omnes benedicunt Do- Laus Dei
vocalis.
Psalm. 149. minum in omni tempore, semper laus eius in eorum ore: exultationes Dei in gutture eorum, Deum sine fine laudantium & dicentium, San- Isai 6. ctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Ibi melodiæ sine fine cantantur, ibi melliflua hymnorum organa semper audiuntur, ibi omnis varietas in multiplici harmonia Deo concinitur. Breuiterque in æterna illa beatitudine, qui est Beatitudo
Paradisi. status bonorum omnium aggregatione perfectus, bona omnia suis contrariis sunt impermixta, & vltimata consummatione perfecta. Vnde tanta ibi est felicitas, & tanta pulchritudo, tanta iucunditas & tanta iubilatio: vt si illic non ampliùs quàm vnus diei mora liceret manere, propter hoc solum innumerabiles voluptatis dies hic deberes contemnere. Illi comparata omnis aliunde suauitas dolor est, omnis iucunditas mœror: omne dulce amarum, omne decorum fœdum, & quicquid aliud delectare potest, molestum. Tanta ibi est Deo obediendi suauitas & facilitas, quanta cum eo regnandi viuendique est felicitas.

Non-

Animarum
nondum est
perfecta glo-
ria.

Apocal. 6.

Esaiæ 61.

Resurgen-
tium corpo-
rum quanti-
tas.
Ephes 4.

Resurgen-
tium corpo-
rum inte-
gritas.

Nondum tamen beatarum animarum con-
summari potest beatitudo, perfici gloria & com-
pleri lætitia: adeò eas vrget naturale illud de-
siderium resurrectionis & corporum suorum
glorificationis. Homo nondum erit integer,
cui integra beatitudo detur, priusquam nume-
rus conseruorum & fratrum eius compleatur.
Ante resurrectionem stolas singulas acceperunt,
quia adhuc animæ solius perfruuntur beatitu-
dine: postea binas accepturi sunt, quando
etiam corporum vestientur incorruptione: In
terra sua duplicia possidebunt: quando cum
felicitate & requie animarum resurgent ad im-
mortalitatem & gloriam corporum.

Omnes in quacunque ætate fuerint mor-
tui, resurgent in virum perfectum, in mensu-
ram ætatis plenitudinis Christi. Non quidem
in mensuram staturæ eius: sed sicut Christus,
natus triginta duos annos & tres menses, in iu-
uentutis flore mortuus est & resurrexit: ita
etiam illi in eadem corporis & iuuentute &
mensura resurgent, quam circa eos Christi an-
nos homo naturæ perfectæ habere solet. Ille
qui de nihilo fecit, quod voluit, supplebit ma-
teriam quæ defuerit, aut eam per totum cor-
pus disperget, si in vna parte superabundaue-
rit enormiter. Nihil erit deforme, nihil inde-
corum, quia resurrectio damna reparabit cor-
porum, quibus æterna erit vita sine morte, &
perpetua iuuentus sine senectute: per tot sæ-
cula flos ille iuuentutis non violabitur, quia
corpora membris omnibus instaurata immar-
cessibili sanitate potentur. Tamen sicut Chri-
stus

Itus resurgens à mortuis, retinuit plagas suæ passionis: ita & martyres, in suo corpore martyrii sui habebunt cicatrices in quo nulla in-
 rit deformitas, sed martyrii in eo relucebit aureola & dignitas. Quæ quia non est de beatitudinis essentia, & sine ea adhuc anima esset verè beata: ideo ipsis est accidentale præmium, quod pro obiecto bonum habet creatum: sicut & corporis dotes, quæ sequuntur.

Martyrum cicatrices.

Norandum.

Accidentale præmium.

BEatorum corpora hic seminantur, & per naturam generantur in corruptione, surgent autem in incorruptione: quia incorruptibilia, impassibilia, & immortalia. Omnis fragilitas ac labes terrena ab iis euacuabitur, & in cælestem puritatem ac stabilitatem conuertetur: non enim cum summo bono, qui Deus est, malum aliquod esse potest. Vnde si etiam essent in inferno, non læderentur, sicut Ananias, Azarias, Misael in fornace ardenti non lædebantur, sicut etiam solis radius non comburitur aut secatur.

Impassibilitas, primadotus corporis.
 1. Cor. 15.

Daniel. 3.

SEminantur in ignobilitate, quia vilia, opaca, & sine omni honore, surgent autem in gloria: quia gloriosa, luminosa & translucida. Gloria animæ redundabit in corpus, sicut per crystallum solis relucet radius: vnde & secundum differentiam gloriæ animarum, differens erit claritas corporum: quæ tantò erunt sole clariora, quanta terrenis præstant cælestia. Simul & claritate fulgebunt, & puritate translucebunt. Ipsa etiam corporis harmonia omnium

Claritas secundadotus.

um

um oculis patebit, & vnusquisque erit conspicibilis alteri, sicut nunc non potest esse conspicibilis sibi ipsi. Quantus fulgor, quanta claritas, quanta pulchritudo erit in illa gloria, vbi innumerabilia erunt corpora gloriola?

Subtilitas,
tertia dos.

Corpus glo-
riosum om-
nia pene-
trat.

Corpora
vera erunt.

Sensus ex-
teriores.

S Eminantur in infirmitate, surgent autem in virtute: quia subtilia, penetrabilia, & quicquid volent, euertere valentia. Per gloriam ita auferetur grossities corporum, vt nulla clausura, nullumque obstaculum possit impedire, quin liberrime omnia possint penetrare: sicut & solis radius pertansit vitrum. Cuius rei exemplum in corpore Christi præcessit: quod exiuit clauso Mariæ Virginis utero, & clauso resurrexit sepulchro: quod ad discipulos suos clausis ianuis intrauit, & cælos sine eorum dilaceratione penetrauit. Sicut etiam anima nunc est cum suo corpore, & candens ferrum cum igne: ita & corpus gloriosum etiam cum non glorioso poterit esse. Corporum spiritualium talis erit subtilitas, vt etiam in eis seruetur carnis & ossis veritas: nec corpora esse desistent, quæ spiritu viuificante subsistent. Quoniam vera erunt corpora, non vana aut phantastica: tangi poterunt & impellenti resistere: latere etiam poterunt, quia per subtilitatem spiritualis potentiaæ humani tactus organum poterunt penetrare. Sicut anima ibi habebit suos sensus interiores, ita & corpus habebit suos sensus exteriores. Visus reficietur in contemplatione Christi humanitatis: & auditus, in audienda melodia laudis Dei vocalis: in

Deo

Deo anima tanta delectatione inebriabitur interiorius, vt delectari non indigeat in aliis sensibus exterioribus. Deus etenim erit omnia in omnibus, erit speculum visui, cythara auditui, mel gustui, balsamum olfactui, & flos delectabilis tactui.

Seminantur corpora animalia, quia grauia & Agiliras
 tarda ad exequendum animæ desideria; quarta dos.
 surgent autem spiritualia, non quòd vertantur in spiritum, aërem aut ventum (spiritus Luc. 24.
 enim carnem & ossa non habet) sed quia instar spiritûs agilia erunt, leuia & velocia, nec magis ad deorsum quam ad sursum procliuia. Caro spiritui seruiens spiritualis dicitur, quia spiritui summa obtemperandi facilitate subditur, vbi enim volet spiritus, statim ibidem erit & corpus. Quam citò sol oriens occidentem suo radio tangit, & visus sursum respiciens stellas pertingit: quanta etiam velocitate Angeli & anima seipsos mouent sine corpore, tam velociter anima poterit corpus suum de cælo ad terram, & de terra ad cælum mouère. In quo motu non fatigabitur: & quia subtile erit, propter medii resistantiam non retardabitur. Imò etiam quicquid voluerit, mouere aut euertere poterit: nec in eo maiori laborabit Fortitudo beati.
 conatu, quàm nos modò in oculorum motu, quocunque iuerit, semper æquè felix erit, quia Deum semper præsentem habebit. Tanta agilitas grata erit & iucunda, non quòd sit ei necessaria, aut quòd adsit propter indigentiam, sed tantùm ad nobilitatis suæ ostensionem: sicut

&

& nos non vtimur omnibus perfectionibus quas habemus, & quas habere gaudemus.

Psalm. 30.

Paradisi
gaudia in-
comprehen-
sibilia.

1. Cor. 2.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam præparasti timentibus te? ô quantum nos amas, qui nos miseros ad tantam gloriam reseruas? Gloriosa dicta sunt de te, ô ciuitas Dei, tamen possibilis mihi esset omnes stellæ cæli numerare, totumque mare in paruo vase comprimere, quàm minimam partem beatitudinis vnius animæ exprimere. Eius tot & tanta sunt gaudia, vt omnes arithmetici non possent ea numerare, nec omnes geometræ mensurare, nec omnes Rhetores ea sermone explicare. Non solum eloquii nostri excedit facultatem, sed etiam intelligentiæ nostræ capacitatem: veriùs cogitatur, quàm dicitur, & veriùs est quàm cogitatur: quicquid de ipsa cogitare aut æstimare potest, minùs ipsa est, quia oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quid præparauit Deus diligentibus se. Fide non capitur, spe non attingitur, charitate non comprehenditur, quia omnia desideria & vota transgreditur: acquiri potest, æstimari non potest: plus enim illic est adeptura charitas, quàm fides credidit, & spes desiderauit, maiora sunt Dei præmia, quàm Sanctorum desideria. Tanta siquidem est dulcedo cælestis patriæ: vt si vna eius guttula in infernum deflueret, totam damnatorum amaritudinem dulcoraret: si Deus in inferno à damnatis videretur, infernus in amenissimum paradysum conuerteretur. Ex hoc euidenter ostenditur, quantum & quale bonum.

canda vulnera: & dicit ei quem secturus est, patiens esto, sustine, tolera. In doloribus exigit patientiam, sed post dolores promittit sanitatem: ægrotus autem nisi sanitatis spem sibi proponeret, in dolore quem patitur, deficeret. In agone positus spes coronæ vulnerum mitigat dolorem, ita & iugum Domini portantibus spes gloriæ miram parit consolationem: animum in Deum erigit, & mala, quæ exterius tolerat, interiùs non sentit.

Spes temporalium fallax.

Spes de Deo serax.

Eccl. 12.

Non paruam iucunditatem affert spes, cuius postea erit res: Temporalia non habita angunt, habita autem vilescunt. Amas uxorem non ductam, sed adhuc ducendam, & fortè ducenda amatur, quæ ducta odio habebitur: quare hoc? quia certè talis non apparuit ducta, qualis ab animo pingebatur ducenda, Deus autem qui amatur absens, non vilescit præsens: plus de eo inuenit adeptio, quàm de eo formabat cogitatio: plus amabimus, dum eum viderimus, si eum potuimus amare, antequam videremus: ardentius diligitur adeptus, quam desideratus. Nisi priùs ametur, postea non habebitur: porrò si amatur, non ideo habetur, necesse enim est, vt super omnia diligatur. Vanitas vanitatum & omnia vanitas, quam magna est miseria creatorem amittere pro creatura. Huius mundi sequi naufragium, & non magis ad Dei Sanctorumque eius conuolare contubernium: vacarèque & videre, quàm suavis est Dominus, & quàm magna multitudo dulcedinis eius. Si considerares, quæ & quan-

quanta tibi promittuntur in cælis, vilescerent tibi omnia, quæ habentur in terris.

Cur igitur, frater charissime, in cælum non curris? Vbi Deum sine fine videbis, sine amissione possidebis, & sine fastidio amabis? Magnus numerus parentum, fratrum, sororum & amicorum tuorum te illic expectat, frequens & copiosa turba illic te desiderat: iam de sua beatitudine securi, & de tua salute solliciti. Quorum societate ne priueris, omnia tibi agenda sunt, non est onerosum, si attenderis. Tantùm age pœnitentiam, & appropinquabit tibi regnum cælorum: quò nos perducatur, qui sine fine viuunt & regnant. Amen.

*SEXTÆ PARTIS
CONCLUSIO.*

OB hæc & multa alia, quæ in hanc sententiam dici poterant, planè vides, frater charissime, quam bonus est Deus, & quam facilis peccata remittere: quanta apud eum est misericordia, & peccatis redemptio copiosa. Cuius bonitatis diuitias considerans Psalmista, Deum non solum dixit misericordem, sed eum ipsam vocauit misericordiam. Tu Deus (inquit) susceptor meus es, Deus meus misericordia mea. Perpende diuinæ pietatis sinum, considera apertum tibi diuinæ misericordiæ gremium, & noli desperare, noli teipsum deicere, noli mœrere deficere, patet tibi ara misericordiæ, & tu te vertis ad vincula dementiæ?

Diabolus
cur faciat
desperare.

Spes sine
timore pe-
riculosa.

Nora di-
ctum,

aperitur tibi thesaurus diuinæ bonitatis, & tu profugis in barathrum miserandæ desperationis? Deus te inuitat ad pœnitentiam, tibi offert paratam veniam: porrigit tibi auxilii sui dextram, & auertis faciem? reſeratur tibi cœlum, & tu te proripis ad infelicem laqueum, & ad inferni præcipitium? Diabolus ſciens pœnitentiæ virtutem, te in hanc induxit deſperationem, ſpem tibi abſtulit, quæ eſt fundamentum & anchora noſtræ ſalutis, & dux noſtri ad Deum itineris. Quod ſi diaboli laqueos euadere cupis, & in ſpem te erigere, tantum recede à malo & fac bonum, & habebis ſpem ſalutis: bona etenim opera faciunt ſperare, mala verò deſperare: prima ſalus eſt declinare culpam, ſecunda verò, eius ſperare veniam.

Quæ ſpes diuinæ miſericordiæ non ſufficit ad ſalutem ſine timore eius iuſtitia: incasum Dei miſericordiam ſperaueris, niſi etiam eius iuſtitiam pertinueris. Deus enim qui miſericors eſt, iuſtus ſimul eſt: conſiderans quàm miſericors eſt, noli deſperare: conſiderans quàm iuſtus eſt, noli peccata tua negligere. Nihil ſecurius, quàm ſub ſpe timere, & ſpem timori coniungere: ne fortè incauta mens, aut ſeſe in vitiis per deſperationem deiiciat, aut per præſumptionem corruat. Timendum eſt, ne in aliam voraginem incurras, & moriaris de miſericordia Dei præſumendo, qui mori non potuiſti de ea deſperando: habeásque in corde tuo cogitationes à prioribus quidem diuerſas, ſed tibi non minus peruerſas, & ruruſ in corde tuo dicere incipias: Quacunque hora inge-
muero,

muero, omnium iniquitatum mearum non recordabitur Dominus: quare igitur conuertar hodie, & non cras? Sed quid, frater charissime, si ante crastinum erit finis tuus? qui pœnitenti tibi tantam spondet misericordiam, peccanti tibi non promittit crastinum diem. Metuendum est, ne dum ad finem differtur conuersio, incerta mors citius præueniat, quam pœnitentia subueniat. Ne sic sperando augeas peccatum, datus tibi est dies mortis incertus: rursus etiam ne desperando augeas peccatum, datus tibi est pœnitentiæ portus. Quæ etsi in fine dierum bona est: melior tamen est, quæ longè ante finem agitur, vt ad vitam illam beatam securiùs transeat, vbi Deum sine fine videbimus, amabimus & laudabimus in sæcula sæculorum. Amen.

PARAENESEOS AD POENITENTIAM
CONCLUSIO.

DEo optimo maximo cœptis nostris aspirante, conatusque nostros adinuante, pro ingenioli nostri modùlo obiectionibus tuis vtcunque satisfecimus, frater in Christo charissime. Iam iam receptui canendum est, supremaque manus instituto operi ad-mouenda: si prius id te monuero, ne committas, vt cum hæc parænesis tui causa ad plures peruenerit, quos & ad agendam pœnitentiam adduxerit, & solito meliores reddiderit: tibi omnium vni nihil contulerit, nihilque adue-

R 3

xerit

xerit emolumentum: durumque cor tuum non plus emolliuerit, quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Sicut enim corpori exitiale est corporalem cibum non posse percipere, ita animæ perniciosissimum est spirituales delicias fastidire. Vtunque res cadat, tu ipse videris, anima tua in manibus tuis.

Adulato-
rum confi-
lia.

Sua Scripto-
ris accusa-
tio.

Scio equidem, quòd dum hæc mea parænetica Epistola tibi reddita fuerit, eam conuocatis amicis tuis ostendens, & de vitæ tuæ causâ à fautoribus, mortis consilium quæres: qui dum non te, sed res tuas diligunt, omnia tibi ad assentationem dicunt: quorum consilia vel tuo ipsius iudicio te perdiderunt, & ad tantam peccandi licentiam perduxerunt. Qui ut à sano meo consilio in peruersam suam te auocent sententiam, de meo, sat scio, tibi dicent: quòd in oculo tuo video festucam, in meo autem non video trabem: quod te laudabilem vitupero, & me vituperabilem collaudo: quòdque aliis medicinam adhibeo at ipse vlceribus scateo. Ingenuè & ex animo profiteor, frater charissime, quòd manus illæ mundæ esse debent, quæ alios volunt mundare, lucemque videre debet, qui de tenebris vult iudicare: cuiusmodi non sum. Pulchrum etenim depinxi hominem turpis pictor: atque vtinam sic quotidie viuerem, vt intra meipsum accusatricem conscientiam non haberem! Te autem ad pœnitentiæ littus dirigo, qui adhuc in peccatorum sordibus fluctuo: circa vitam tuam sum austerus, & circa vitam meam benignus:

cum

cùm potius deberes me audire parua leuiaque mandantem & magna arduaque facientem. Veruntamen ille qui præcepit: Quæ dicunt, Matth. 23. facite, quæ autem faciunt, nolite facere: ipse inde prohibet sana iniustorum consilia negligere. Est quandoque olitor opportuna locutus. Etenim sicut bonus Dominus mali serui ministerio bonam facit eleemosynam: ita & per me, licet impœnitentem, misericors Dominus te reuocare voluit ad pœnitentiam. Quoniam autem loquendi authoritas perditur, quando vox opere non adiuuatur: illa quoque vox libentiùs auditorum corda penetrat, quàm dicentis vita commendat. Idcirco vt quod voce prædico, opere expleam, aliosque erigendo, ipse à peccatis meis resurgam, omnes tam legentes, quàm audientes, qui ex his laboribus nostris animæ suæ fructum retulerint, obnixè rogo atque obtestor, vt pro mea Scriptoris anima dicant, Pater noster & Aue Maria.

F I N I S.

